

Saimaan ammattikorkeakoulu
Liiketoiminta ja kulttuuri Imatra
Hotelli- ja ravintola-ala
Hotelli- ja ravintola-alan koulutusohjelma

Ella Björn

Kansainvälisen kodinvaihdon suosioon vaikuttavia tekijöitä Euroopassa

Opinnäytetyö 2014

Tiivistelmä

Ella Björn

Kansainvälisen kodinvaihdon suosioon vaikuttavia tekijöitä Euroopassa,
45 sivua

Saimaan ammattikorkeakoulu

Liiketoiminta ja kulttuuri Imatra

Hotelli- ja ravintola-alan koulutusohjelma

Opinnäytetyö 2014

Ohjaaja: lehtori Sirpa Sahinjoki, Saimaan ammattikorkeakoulu

Opinnäytetyössä tutkittiin kodinvaihtoilmiötä kodinvaihtajan näkökulmasta. Opinnäytetyön tarkoituksena oli selvittää, miksi kodinvaihto on niin suosittua nykypäivänä. Tutkimuksen alakysymyksiä olivat kodinvaihtajan motiivit kodinvaihtoon, kodinvaihdon hyödyt, haitat ja riskit sekä kodinvaihtoilmiön kehittyminen ja näkyminen sosiaalisessa mediassa. Opinnäytetyön teoriaosuus käsittelee vaihtoehtoista matkailua, kokemusten hakemista matkailussa, kulttuurimatkailua, matkailun ympäristöystävällisyyttä sekä kansainvälistä kodinvaihtoa.

Tutkimus on kvalitatiivinen eli laadullinen tutkimus. Tutkimusmenetelmänä käytettiin kodinvaihtajiin kohdistuvaa kyselyä sekä aineistolähtöistä analyysiä. Kysely lähetettiin kodinvaihtojärjestö-Intervacin jäsenille. Kysely oli avoinna kahden viikon ajan tammikuussa 2014. Kyselyyn saatiin 33 kappaletta vastauksia. Kodinvaihtajien henkilökohtaisia kertomuksia kerättiin kolme kappaletta HomeExchange-sivustolta tukemaan tutkimuksen tuloksia.

Tutkimustuloksista kävi ilmi, että kodinvaihto on suosittua, koska se on taloudellista, mukavaa ja se antaa mahdollisuuden tutustua paremmin vierailtavaan ympäristöön ja kulttuuriin sekä se antaa matkailijalle mahdollisuuden tuntea kuuluvansa osaksi yhteisöä. Tutkimuksessa ilmeni, että kodinvaihto on turvallista ja perustuu yhteiseen luottamukseen ja kunnioitukseen. Kodinvaihdon haittoja ovat oman ja toisen kodin siivous sekä se, että järjestelyt vievät usein paljon aikaa. Tutkimuksessa ilmeni, että kodinvaihtajat ovat useimmiten noin 40–60-vuotiaita kouluttautuneita, työssäkäyviä ja perheellisiä ihmisiä, jotka matkustavat perheen kanssa. Ilmiö kehittyy, koska kodinvaihtosivustot lisääntyvät ja useimmat kyselyyn vastanneista olivat saaneet ajatuksen kodinvaihtoon muilta kodinvaihtajilta.

Asiasanat: kodinvaihto, vaihtoehtoinen matkailu, matkailukokemus, sosiaalinen verkostoituminen

Abstract

Ella Björn

Issues affecting to the popularity of the international home exchange-phenomenon

45 pages

Saimaa University of Applied Sciences

Business and Culture Imatra

Faculty of Tourism and Hospitality

Degree Programme in Hotel and Restaurant Business

Bachelor's Thesis 2014

Instructor: Ms Sirpa Sahinjoki, Lecturer, Saimaa University of Applied Sciences

The purpose of this research was to study the home exchange-phenomenon from the home exchanger's point of view and find out why home exchange is such a popular way of travelling nowadays. Other aims of the research were to find out home exchanger's motives, pros, cons and risks of the home exchange and how home exchange-phenomenon is developing in social media. Theory part of the research consists of alternative tourism, tourist experience, cultural tourism, environmental friendly tourism and home exchange.

Qualitative methods were used in this research. The data were collected by questionnaire directed to home exchangers who are members of the Intervac. The survey was carried out in January 2014. Thirty-three home exchangers answered the questionnaire. Also three home exchanger's personal stories were collected from HomeExchange.com website to support the study.

The result of the study was that home exchange is popular because it is cost-saving, convenient and it gives better opportunity to explore the local environment and culture. It gives also an opportunity to feel being part of the local community while travelling. The results show also that home exchange is safe and it is based on common trust and appreciation between members. There were only few cons in home exchange; cleaning one's own and home exchange-partner's home and arranging the change take usually a lot of time. The results show also that home exchanger's typical age is 40 – 60 and she/he is educated, working and travels with a family. Home exchange-phenomenon is spreading, because of the growing number of the home exchange web-sides and most of respondents of the study had heard of home exchange from some other home exchanger.

Keywords: home exchange, alternative tourism, tourist experience, social networking

Sisältö

1 Johdanto	5
2 Vaihtoehtoinen matkailu.....	9
2.1 Kokemusten hakeminen matkailussa ja autenttisuus	11
2.2 Kulttuurimatkailu	13
2.3 Matkailun ympäristöystävällisyys	14
3 Kansainvälinen kodinvaihto.....	16
3.1 Kodinvaihdon historia	17
3.2 Kodinvaihtosivustot ja kodinvaihtoprosessi.....	18
3.3 Kodinvaihdon turvallisuus	19
3.4 Sosiaalisen median rooli kodinvaihdossa	21
4 Tutkimuksen toteutus.....	22
4.1 Laadullinen tutkimus	23
4.2 Tutkimusmenetelmät	24
4.2.1 Kyselytutkimus	24
4.2.2 Valmiin aineiston analyysi	25
5 Tulokset	26
5.1 Kodinvaihtajien profiili	27
5.2 Kodinvaihtajien motiivit ja tyytyväisyys kodinvaihtoon	30
5.3 Kodinvaihdon hyödyt, haitat ja luotettavuus.....	31
5.4 Kodinvaihtajien kiinnostus kulttuuriin ja ympäristöön	35
5.5 Kodinvaihtajien kokemukset Internetissä.....	36
6 Johtopäätökset ja tutkimuksen arviointi	38
6.1 Tulosten luotettavuus ja johtopäätökset.....	38
6.2 Tutkimuksen arviointi	40
Kuviot.....	42
Taulukot.....	42
Lähteet.....	43

Liitteet

- Liite 1 Kyselyn rakenne

1 Johdanto

Opinnäytetyöni käsittelee matkailualalla kasvavaksi ilmiöksi muodostunutta kodinvaihtoa (home exchange, home swapping). Opinnäytetyössä tutkitaan kansainvälisen kodinvaihdon suosioon vaikuttavia tekijöitä Euroopassa ja pohditaan ilmiön mahdollista kasvua lähitulevaisuudessa.

Kodinvaihdoilla tarkoitetaan majoitusmuotoa, jossa kaksi osapuolta vaihtaa kotejaan tietyllä sovitulla ajanjaksolla. Kodinvaihdossa ei ole kyse oman asunnon vuokraamisesta rahaa vastaan, vaan hyvityksenä saadaan ”lainata” toisen kotia (Investopedia 2013). Kodinvaihdon suosio on ollut suuressa nousussa ympäri maailmaa lähivuosisikymmeninä. Suosituinta kodinvaihto on kuitenkin ollut Euroopassa. Tämän vuoksi olen rajannut tutkimukseni käsittelemään ainoastaan Euroopassa asuvien kodinvaihtajien kokemuksia, jotta tutkimuksesta ei tulisi liian laajaa. Kodinvaihto on suosittua myös Pohjois-Amerikassa, kuten Yhdysvalloissa ja Kanadassa. Eniten kodinvaihtoa suositaan Euroopassa Ranskassa, Iso-Britanniassa, Espanjassa, Italiassa, Tanskassa, Ruotsissa, Puolassa, Saksassa, Kreikassa ja Turkissa. Suosituimpia kodinvaihdon kaupunkikohteita Euroopassa ovat Pariisi, Barcelona ja Lontoo. (ExchangeZones 2013.)

Kodinvaihto on ilmiönä melko uusi, joten aiheesta ei löydy kovin monta aiempaa tutkimusta. Bergamon yliopiston vuonna 2013 tekemän kodinvaihtajien profiileita ja motiiveja käsittelevän tutkimuksen mukaan kodinvaihtajat ovat usein hyvin koulutettuja, ympäristöstä kiinnostuneita sekä kiinnostuneita etsimään ainutlaatuisia kokemuksia ja tutustumaan vieraaseen kulttuuriin. Yli 7000 HomeExchange.com-sivuston jäsentä osallistui tutkimukseen. Vaikka yksi kodinvaihdon ominaisuuksista on matkustamisen taloudellisuus, 67 % vastaajista oli sitä mieltä, että rahan säästäminen ei ole tärkein syy kodinvaihtamiselle. Vastaajista 98 % ilmaisi kiinnostuksensa kulttuuriseen perimätietoon. Yksi tärkeimmistä kodinvaihtoon liittyvistä seikoista on luottamus. Vastaajista 75 % sanoi, että ihmiset, joiden kanssa he ovat vaihtaneet kotia, ovat olleet luotettavia.

Opinnäytetyössäni kodinvaihtoa tutkitaan kodinvaihtajan näkökulmasta. Tutkimuksessa pyritään selvittämään kodinvaihtajien henkilökohtaiset motiivit kodinvaihtoon, kodinvaihdon hyötyjä, haittoja ja riskejä sekä sitä, miten ilmiö kehittyi ja näkyy sosiaalisessa mediassa. Tutkimuksen avulla pyritään myös selvittämään kodinvaihtajan tyypillistä profiilia, eli kodinvaihtajan ammattia, ikää ja sitä, matkustaako hän yksin vai perheen kanssa. Tutkimuksen tuloksia verrataan aiemmin tehtyihin tutkimuksiin.

Tutkimukseni pääkysymyksenä on

- Miksi kodinvaihto on niin suosittua nykypäivänä Euroopassa?

Tutkimuksen alakysymyksiä ovat

- Mitkä ovat kodinvaihtajan tyypilliset motiivit kodinvaihdon?
- Mitkä ovat kodinvaihdon koetut hyödyt, haitat ja riskit?
- Miten kodinvaihto ilmiö kehittyi ja kuinka se näkyy sosiaalisessa mediassa?

Valitsin aiheekseni kansainvälisen kodinvaihdon, koska aihe on ajankohtainen ja mielestäni hyvin kiinnostava. Olen suuntautunut matkailupuolelle, joten kodinvaihtaminen sopii hyvin matkailua opiskelevan opinnäytetyön aiheeksi. Olen kiinnostunut selvittämään, miksi kodinvaihto on niin suosittua. Olen myös kiinnostunut tutkimaan ilmiön turvallisuus- ja luotettavuuskysymyksiä. Kodinvaihtamiseen liittyy suuresti luottaminen vieraaseen henkilöön. Uskalletaanko jättää oma koti tuntemattomalle henkilölle, ja mitkä ovat kodinvaihdon mahdollisia riskejä? Kodinvaihtoon liittyy myös merkittävässä määrin sosiaalinen kanssakäyminen ja verkostoituminen. Ilmiö on ollut paljon esillä sosiaalisessa mediassa. Tarkoitukseni on myös selvittää, miten kodinvaihto näkyy sosiaalisessa mediassa. Vaikka kodinvaihto on yleistynyt nopeasti melko lyhyessä ajassa, sitä ei ole vielä paljoa tutkittu, joten mielestäni aihe on tutkimisen arvoinen. Tutkimuksestani on siksi mahdollisesti hyötyä matkailijoille ja matkailu-alan opiskelijoille. Matkailijat hyötyvät tutkimuksesta saamalla lisätietoa kodinvaihdesta muilta käyttäjiltä. Matkailu-alan opiskelijoille tutkimuksesta on hyötyä, koska kodinvaihto on aiheena hyvin ajankohtainen ja

opiskelijoille on hyödyksi tietää enemmän matkailualalla kasvavista ilmiöistä. Opinnäytetyöprosessin avulla haluan myös kartuttaa omaa osaamistani ja tietämystäni alaan liittyvistä ilmiöistä ja trendeistä.

Opinnäytetyön rakenne

Alla olevan opinnäytetyön rakennekaavion (Kuvio 1) avulla pyritään havainnollistamaan, mitä opinnäytetyössä tehdään ja mitä aihealueet pitävät sisällään.

Kuvio 1. Opinnäytetyön rakennekaavio

Toinen luku sisältää opinnäytetyön teoreettisen viitekehyksen, joka perustuu kodinvaihdosta aiemmin tehtyyn tutkimukseen. Bergamon yliopiston vuonna 2013 tekemästä tutkimuksesta kävi ilmi, että kodinvaihtajat ovat usein kiinnostuneita uusien ihmisten kohtaamisesta, kulttuurista ja ympäristöstä. Tämän vuoksi teoriaosuus opinnäytetyössä koostuu vaihtoehtoisesta matkailusta ja siihen liittyvästä autenttisten kokemusten hakemisesta matkailussa, kulttuurimatkailusta sekä matkailun ympäristöystävällisyydestä.

Kolmannessa luvussa käydään tarkemmin läpi, mitä kodinvaihto on. Tässä osuudessa kerrotaan kodinvaihdon historiasta, turvallisuudesta ja suosituimmista kodinvaihtosivustoista ja niiden kävijämääristä sekä kodinvaihtoprosessista, eli miten kodinvaihto käytännössä toimii. Opinnäytetyössä perehdytään myös sosiaalisen median vaikutuksiin kodinvaihdossa, koska Internetillä ja sosiaalisella medially on huomattavat vaikutukset kodinvaihdon onnistumiseen ja yhteydenpitoon kodinvaihtajien kesken ympäri maailmaa.

Neljännessä luvussa kerrotaan tutkimuksen toteutuksesta eli tutkimusmenetelmistä ja kvalitatiivisesta tutkimuksesta yleisesti, jonka jälkeen esitellään tutkimustulokset viidennessä luvussa. Lopuksi tehdään yhteenveto ja johtopäätökset tuloksista ja verrataan niitä aiemmin tehtyyn Bergamon yliopiston tekemän tutkimuksen tuloksiin. Johtopäätöksissä pohditaan, onko kodinvaihtajien motiiveilla ja profiileilla yhtenäisyyksiä jo aiemmin tehdyn tutkimuksen kanssa. Lopuksi pohditaan myös opinnäytetyön onnistumista ja tutkimuksen luotettavuutta.

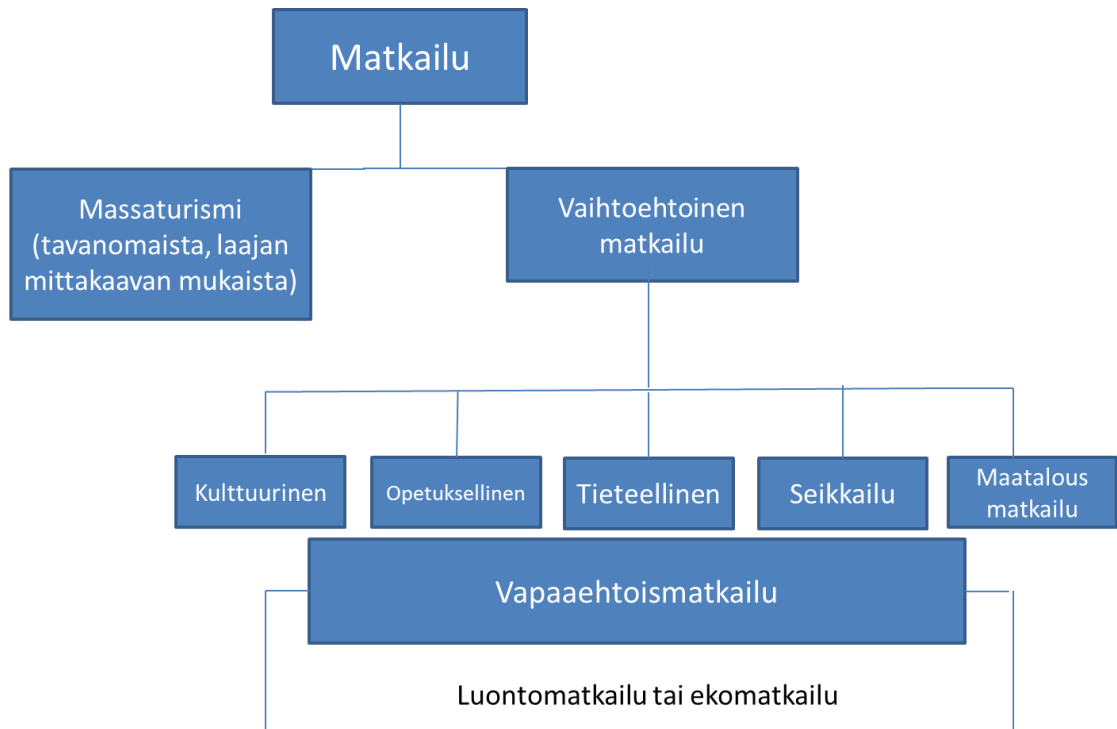
2 Vaihtoehtoinen matkailu

Postmodernin kulttuurin muodot näkyvät selkeästi nykypäivänä matkailussa ympäri maailmaa. Matkailulle etsitään yhä enemmän vaihtoehtoisia muotoja, ja matkailulta halutaan autenttisia yksilöityjä kokemuksia. Vaihtoehtoisen matkailun suosion nousun myötä myös DIY-trendi (do-it-yourself) on ollut nousussa. Tällä tarkoitetaan matkustamista, joka liittyy jollain tavalla henkilökohtaisesti matkailijan omaan elämään. Tällä vastustetaan valtavirran matkailun muotoja ja tarjotaan laajemmat mahdollisuudet itsensä ilmaisuun ja kehittämiseen. (Arente & Kiiski 2005, 1.) MacCannellin mukaan matkailu on osana itsensä kehittämisen projektia. Ihmiset ovat kiinnostuneita tuntemattomasta – he haluavat tietää, jotain mitä eivät ole aiemmin tienneet ja haluavat mennä sinne, missä eivät ole vielä käyneet. (Mustonen 2006, 45 - 46.) Lisääntyneen vapaa-ajan myötä erityisesti nuoret ovat siirtyneet pakettimatkojen käytöstä muihin vapaa-ajan matkustamisen muotoihin, kuten itsenäiseen matkailuun (Urry 1990, 47). Siirtyminen itsepalvelutyypiseen majoitukseen on nousussa Euroopassa. Yksilöön keskitytään yhä enemmän matkailussa. Itsepalvelutyypiseen majoitukseen kuuluvat muun muassa loma-asunnot, lomaosakkeet ja kodit, jotka ovat vuokrattavissa loma-asunnoiksi. Trendi johtuu siitä, että nykyään keskitytään yhä enemmän yksilön henkilökohtaiseen kuluttamiseen kuin ryhmän kuluttamiseen. (Davidson 1992, 19.)

Vaihtoehtoisella matkailulla tarkoitetaan pääasiassa vaihtoehtoja massaturismille (Smith & Eadington 1992, 31). Massaturismilla tarkoitetaan isoa joukkoa matkailijoita, jotka haluavat viettää lomansa suosituissa lomakohteissa. Vaihtoehtoista matkailua voidaan sen sijaan pitää ”erityisen kiinnostuksen” matkailumuotona. Tavoitteena on olla yhteydessä paikallisiin asukkaisiin sekä ymmärtää heidän elämäntapojansa ja paikallista luontoa. Länsimaalainen turisti ei enää ole kiinnostunut pelkästään kohteesta vaan erilaisista kokemuksista, joita hän voi lomallaan saavuttaa. Tärkeintä matkailussa ei ole jokin tietty paikka vaan se, kuinka matkailukohde voidaan kokea parhain mahdollisin tavoin. (Forno & Garibaldi 2010, 2.) Vaihtoehtoinen matkailu vastaa matkailijoiden

kasvavaan haluun saavuttaa autenttisia, yksilöllisiä ja henkilökohtaisia kokemuksia paikoissa, joihin he matkustavat sekä niiden ihmisten kanssa, joita he tapaavat. Vaihtoehtoisen matkailun muotoja ovat muun muassa ekomatkailu, kestävä matkailu, vastuullinen ja kulttuurinen matkailu. (Molz 2013, 211 - 213.)

Kuvio 2 havainnollistaa matkailun eri muotojen välisiä suhteita.

Kuvio 2. Vapaaehtoisen matkailun käsitteellinen malli (Wearing 2001, 30)

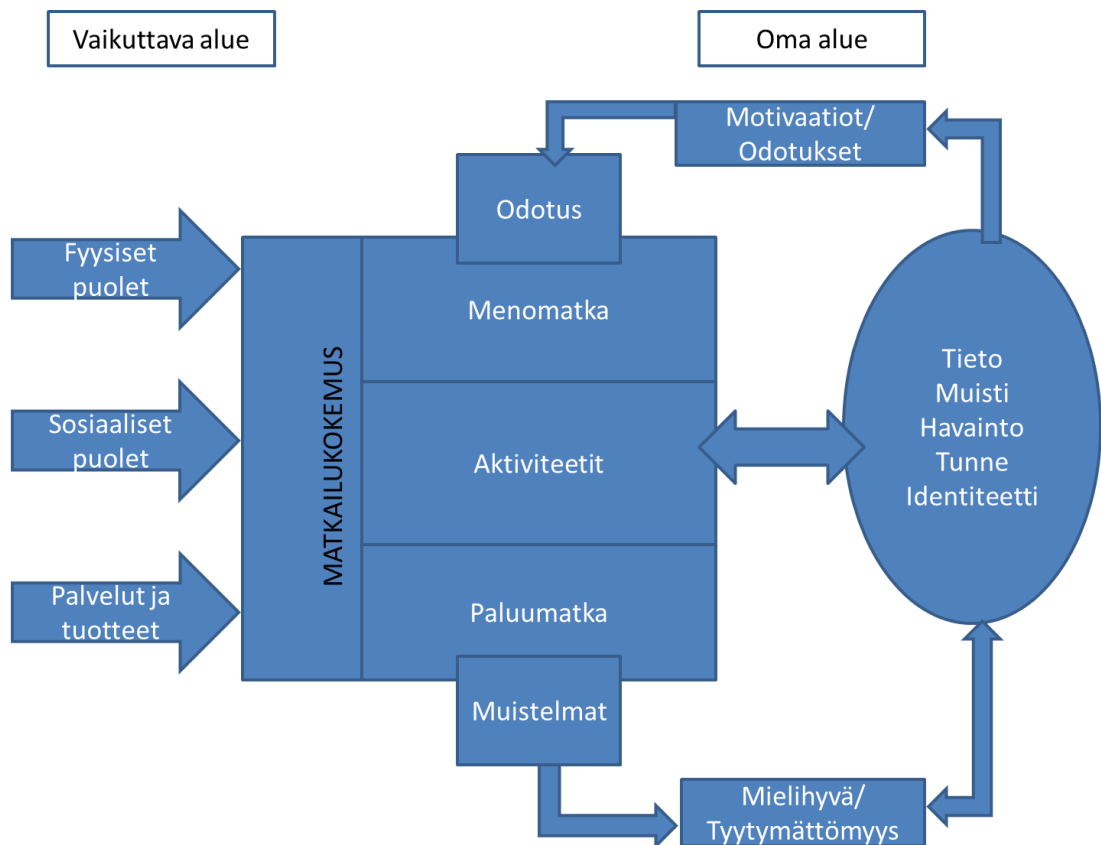
Kuvio 2 sisältää matkailun vapaa-aikaan ja vapaaehtoistyöhön liittyviä elementtejä. Nämä eri elementit ovat tärkeitä kokemusten muodostumiselle vapaaehtoismatkailussa. Mieczkowski (1995) erittelee vaihtoehtoisen matkailun kulttuuriseen, opetukselliseen ja tieteelliseen matkailuun sekä seikkailu- ja maatalousmatkailuun. Vaihtoehtoisen matkailun piirteet on esitelty kuviossa, joka muodostaa viitekehyksen matkailijan kokemusten määrittelylle. (Wearing 2001, 30-31.)

Dernoi (1981, 253) määritteli alun perin vaihtoehtoisen matkailun majoitustyyppin mukaan. Vaihtoehtoisessa matkailussa asiakas majoittuu isännän kodissa,

jossa hänelle tarjotaan eri palveluja ja mukavuuksia. Listatessaan asioita, joilla erottaa vaihtoehtoinen matkailu massaturismista, Deroi toteaa, että vaihtoehtoisella matkailulla tarkoitetaan paikallisten henkilöiden yksityisesti tarjoamia vieraanvaraisuuspalveluja vierailijoille. Matkailun päätavoitteena on luoda suora henkilökohtainen ja kulttuurinen kanssakäyminen ja ymmärrys vieraan ja isännän välille. Vaihtoehtoinen matkailu voidaan käsittää prosessina, joka edistää reilua matkailua eri yhteisöistä tulevien jäsenien välillä. Vaihtoehtoinen matkailu tavoittelee yhteistä ymmärrystä, yhteishenkeä ja tasa-arvoa. (Wearing 2001, 28 - 29.) Kodinvaihto voidaan nähdä osana vaihtoehtoista matkailua, koska kodinvaihdossa tutustutaan syvemmin vieraaseen kulttuuriin. Tämä tapahtuu majoittumalla paikallisen ihmisen omassa kodissa. Kodinvaihtajat ovat myös useimmiten kiinnostuneita kulttuurista, kokemuksista ja matkailun ympäristöystävällisyydestä, jotka voidaan selvästi yhdistää vaihtoehtoiseen matkailuun.

2.1 Kokemusten hakeminen matkailussa ja autenttisuus

Matkailijan kokemusten käsittäminen on monimutkainen psykologinen prosessi. Matkailijoiden kokemukset voidaan selvästi erottaa jokapäiväisistä arkielämän kokemuksista. Matkailu tarjoaa vierailtuihin paikkoihin liittyviä monimuotoisia kokemuksia, muistoja ja tunteita. Nämä kokemukset ovat kiistatta asioita, joita matkailija tavoittelee matkallaan. Kokemuksen matkailussa voidaan käsittää syntyvän matkailijan ja matkakohteen vuorovaikutuksesta. Ihmiset kokevat samanlaisia asioita eri tavoin, ja siksi kokemuksia voidaan pitää hyvin omakohtaisina. Kokemuksia voidaan tulkita vain tiettyjen yksittäisten henkilöiden ja paikkojen avulla, joissa kokemukset syntyvät. (Morgan, Lugosi & Ritchie 2010, 3 - 4.) Kuviossa 3 on esitetty malli matkailukokemuksesta.

Kuvio 3. Matkailukokemuksen käsitteellinen malli (Morgan ym. 2010, 8)

Kuvion 3 mukaan matkailukokemus koostuu kaikesta, mitä tapahtuu matkailun aikana (menomatkasta, aktiviteeteistä ja paluumatkasta). Matkailukokemuksen suunnittelu- ja muisteluvaiheet havainnollistavat sitä, kuinka matkaa suunnitellaan etukäteen ja muistellaan vielä pitkään sen jälkeen, kun matka on ohitse. Nämä vaiheet itsessään ovat osana itse kokemusta. Matkustaessaan kohteeseen matkailija muodostaa odotuksia kohteesta, ja paluumatkaan vaikuttavat ne kokemukset, joita saavutettiin matkan aikana. Kuvion fyysiset puolet tarkoittavat määränpään konkreettisia seikkoja, kun taas sosiaaliset puolet sisältävät kokemukseen liittyvät sosiaaliset vaikutukset. Palveluihin ja tuotteisiin kuuluvat esimerkiksi palvelun laatu ja vapaa-ajan aktiviteettien saatavuus. (Morgan ym. 2010, 9.)

Autenttisten kokemusten tavoittelemisen on noussut esille viime vuosikymmenten ajan matkailijoiden käyttäytymistä tutkittaessa (Morgan ym. 2010, 30). Matkailijat hakevat enemmän aitoja henkilökohtaisia kokemuksia

kuin valmiita pakettimatkoja: haetaan yhteyksiä siihen, mikä on aitoa, virheetöntä ja kohteeseen juurtunutta. Matkailijat osallistuvat yhä enemmän aktiviteetteihin, jotka mahdollistavat jonkin uuden luomisen tai uuden oppimisen. Tärkeintä on, että lomasta on tullut matkailijoille mahdollisuus karata pois jokapäiväisestä elämästä ja tutustua enemmän omaan itseensä. (Yeoman 2008, 166, 172, 174-175.) Kodinvaihdon avulla matkailija pyrkii kokemaan kohteen aitouden asumalla paikallisten ihmisten ympäröimänä. Kodinvaihto antaa myös mahdollisuuden oppia enemmän vierailtavan kohteen kulttuurista ja paikallisten elintavoista.

Wang (1999) jakaa autenttisuuden kolmeen lähestymistapaan: olemassa olevaan, objektiiviseen ja rakenteelliseen autenttisuuteen (existential, objective and constructive authenticity). Vastakohtana objektiiviselle ja rakenteelliselle autenttisuudelle, jotka käsittävät ulkoisten kohteiden tai aktiviteettien autenttisuuden, olemassa oleva autenttisuus vaikuttaa matkailijaan itseensä. Olemassa oleva autenttisuus kuvataan prosessina, jossa henkilö tuntee itsensä ja identiteettinsä. (Morgan ym. 2010, 30 - 32.) Kodinvaihdon voidaan nähdä kuuluvan olemassa olevaan autenttisuuteen, koska kodinvaihdosta haettava autenttinen kokemus vaikuttaa matkailijaan itseensä.

2.2 Kulttuurimatkailu

Bergamon yliopiston tekemään tutkimukseen vastanneista kodinvaihtajista jopa 98 % osoitti kiinnostusta kulttuuriseen perimätietoon. Vastanneista 18 % etsi autenttisia kulttuurikokemuksia matkoillaan ja 84,3 % halusi vieraila puistoissa ja museoissa sekä suosi kohteen hyviä ulkoilmamahdollisuuksia ostosten teolle. (University of Bergamo 2013.) Tutkimuksen tuloksista ilmenee, että kodinvaihtajat ovat useimmiten kiinnostuneita kulttuurista jollain tasolla.

Kulttuurimatkailu on yksi isoimmista ja nopeimmin kasvavista matkailun osa-alueista. UNWTO:n (World Tourism Organization) mukaan noin 37 % kansainvälisistä matkoista liittyy kulttuuriin. Ilmiön nopean kasvun takia siitä ei vielä kuitenkaan paljon tiedetä. Kulttuurimatkailua ei enää rajata käsittämään

ainoastaan vierailua arvosteluilla kulttuurinähtävyyksillä, vaan siitä on tullut tapa ymmärtää paikallisten ihmisten elämäntyyliä sekä yhdistää matkailijoita ja paikallisia asukkaita. Kulttuurin voidaan määritellä olevan sitä, mitä ajatellaan (arvot, uskomukset jne.), mitä tehdään (elämäntavat) ja mitä saadaan aikaan. Richards (1996) kuvaa kulttuurimatkailun matkustamiseksi pois omasta asuinpaikasta. Matkustamisen tärkeimpänä motiivina on uuden tiedon ja uusien kokemusten saavuttaminen. Tämän tyyppinen kulutuskäyttäytyminen voidaan selvästi yhdistää korkean kouluttautumisen suosion kasvuun. (Gartner & Lime 2000, 187-188.)

ATLAKSEN (the European Association for Tourism and Leisure Education) vuonna 1997 tekemän kulttuurimatkailua koskevan tutkimuksen mukaan suosituimpia kulttuurimatkailun kohteita Euroopassa ovat olleet Pariisi, Rooma ja Lontoo. Suosittuja kulttuurimatkailun kohteita ovat olleet myös Ateena, Firenze, Venetsia, Amsterdam, Wien ja Praha. Tutkimus ei ole keskittynyt pelkästään matkailijoihin vaan myös paikallisiin kulttuurikohteissa vieraileviin asukkaisiin. Tutkimuksen mukaan suurin osa kulttuurimatkailijoista on hyvin kouluttautuneita, työssä käyviä ja hyvin ansaitsevia. Tutkimuksessa osoittautui, että kaikki kulttuurimatkailijat eivät kuitenkaan ole iältään vanhoja. 40 % tutkimukseen vastanneista kulttuurikohteiden vierailijoista oli iältään alle 30-vuotiaita. Tutkimuksessa ilmeni, että kuitenkin vain 13 % vastanneista oli kulttuurisesti motivoituneita. Tärkein motiivi kulttuurimatkailulle on uuden oppiminen. Eurooppalaiset kulttuurimatkailijat ovat useimmiten kokeneita kuluttajia, joiden tavoitteena on henkilökohtainen kehittyminen. Monien matkailijoiden mielestä kokeakseen kulttuurin ei tarvitse ainoastaan vierailla museoissa ja muissa kulttuurikohteissa, vaan kulttuuri näkyy myös kaupunkien kaduilla, baareissa ja ravintoloissa. (Gartner & Lime 2000, 191-192.)

2.3 Matkailun ympäristöystävällisyys

Kuluttajat ovat nykyisin entistä tietoisempia kansainvälisistä ympäristöön liittyvistä ongelmista, joita ovat muun muassa ympäristön saastuminen, eläinten asema ja ihmisoikeudet. Tämän vuoksi ympäristöystävällisten ja eettisten

tuotteiden käyttö on lisääntynyt. Tämän tyyppisen ostoskäyttäytymisen lisääntyttä voidaan puhua *vihreästä kuluttajuudesta*. (Holden 2000, 183.) Bergamon yliopiston tekemän kodinvaihtajiin liittyvän tutkimuksen perusteella ilmeni, että kaksi kolmasosaa kyselyyn vastanneista pitää ympäristöystävällistä matkailua tärkeänä. Ympäristöystävällisyys näkyy myös kotona. Kyselyyn vastanneista kodinvaihtajista 73,5 % ostaa luomuruokaa, 65,3 % ostaa reilun kaupan tuotteita, ja 62,6 % ostaa ympäristöystävällisiä tuotteita. Kodinvaihdon voidaan katsoa itsessään kuuluvan osaksi ympäristöystävällistä matkailua, koska kodinvaihdon avulla hyödynnetään resursseja, jotka ovat jo olemassa eli toisten koteja. (University of Bergamo 2013.) Kodinvaihdolla on todettu olevan positiivisia vaikutuksia paikalliseen yhteisöön. HomeExchange-sivuston jäsenistä 66 % kulutti yli 1000 dollaria yhtä henkilöä ja yhtä vaihtoa kohden paikallisiin tuotteisiin ja nähtävyyksiin (PR newswire 2014).

Ekomatkailu

Ekomatkailun nähdään olevan osa vaihtoehtoista matkailua. Waldebackin (1995) mukaan ekomatkailu on matkailua, joka perustuu ympäristön ja kulttuurin kokemiseen ja jonka ajatuksena on kunnioittaa luontoa, ihmisiä ja kulttuuria. Ekomatkailuun sisältyy erilaisia ulkoilma-aktiviteetteja, kuten luontomatkailu, seikkailumatkailu, lintujen tarkkailu, retkeily ja hiihto. Goodwin (1996) kuvaa ekomatkailun matkailuksi, jolla on pienet haittavaikutukset luontoon ja joka keskittyy arvostamaan paikallisia asukkaita ja suojelemaan alkuperäisiä luontokohteita. (Holden 2000, 193 - 194.) Kodinvaihto vähentää loma-asuntojen tarvetta. Loma-asunnot ovat useimmiten tyhjillään suurimman osan vuodesta. Loma-asunnot pääsevät enemmän käyttöön, jos niitä "lainataan" kodinvaihdon avulla muille matkailijoille. Kodinvaihto voidaan siis nähdä ekologisena matkailun vaihtoehtona.

On kuitenkin harhaanjohtavaa ajatella, että ekomatkailija on aina koulutunut ympäristöystävälliseksi ja vaikuttaa mahdollisimman vähän haitallisesti luontoon. Ekomatkailijat voidaan jakaa kolmeen ryhmään sen perusteella, kuinka vakavasti he suhtautuvat ympäristöasioihin. Yksi ekomatkailijoiden

suurin ryhmä on matkailijat, jotka haluavat tietää, onko esimerkiksi hotelleilla, lentoyhtiöillä tai matkatoimistoilla, joiden palvelua he käyttävät, ympäristöystävälliset standardit. Toinen ekomatkailijoiden ryhmä koostuu niistä, jotka haluavat matkustaa uusille ”löytämättömille” alueille ja hyväksyvät paikallisten tarjoamat majoittumisolosuhteet ja palvelut. Myös kolmas ekomatkailijoiden ryhmä haluaa vierailla eksoottisimmissa kohteissa, mutta he ovat myös mukavuudenhaluisia eivätkä halua tuntea, että kohteesta ja luonnosta yritetään hyötyä matkailun avulla. (Holden 2000, 196.)

3 Kansainvälinen kodinvaihto

Kodinvaihdossa on kyse majoittumisesta toisen ihmisen kotona. Vastavuoroisesti toisen annetaan ”lainata” omaa kotia. Kodinvaihdosta on olemassa eri tyyppisiä. Koteja voidaan joko vaihtaa samanaikaisesti, jolloin puhutaan samanaikaisesta kodinvaihdosta tai eri aikoihin, jolloin kodinvaihto tehdään kahdessa osassa. Tällöin kodin omistajan ei tarvitse itse matkustaa pois samaan aikaan, vaan hän voi majoittaa vieraan esimerkiksi toisessa asunnossaan tai loma-asunnossaan. Kolmantena kodinvaihtotyyppinä on vieraanvaraisuusvaihto, jossa kodin omistajat haluavat isännöidä toisiaan kodeissaan ja toivottaa vaihtokumppanit tervetulleiksi. (HomeExchange 2013.) Yksi kodinvaihtotyyppi on nuorisovaihto, jossa jäsenet suunnittelevat keskenään lomamahdollisuuksia lapsilleen (HomeLink 2013).

Tyypillisesti kodinvaihtajat eivät halua itseään pidettävän turistina, vaan he haluavat matkailun ohella elää toisen ihmisen elämää. Tämän tyyppinen matkailija edustaa selvästi postmodernin kuluttamisen muotoja. (Arente & Kiiski 2006, 2.) Kodinvaihdon avulla matkailija pystyy itse räätälöimään matkansa ja etsimään itselleen sopivimman vaihtokumppanin. Kodinvaihto mahdollistaa entistä yksilöidympien kokemusten saavuttamisen matkailussa.

3.1 Kodinvaihdon historia

Kodinvaihdon idea lähti liikkeelle opettajien keskuudessa Euroopassa vuonna 1950. Opettajat alkoivat yhteistyön tavoitteena ymmärtää erilaisia kulttuureja ja kulttuurisia taustoja. Matkailulle haluttiin löytää taloudellisempi vaihtoehto, jotta pystyttiin pidentämään loman kestoa. Kodinvaihdon idea lähti liikkeelle tästä ajatuksesta. Vuonna 1953 Sveitsin ja Hollannin opettajain liitot päättivät kodinvaihdon siirtymisestä viralliseksi toiminnaksi. Tämän myötä syntyi Intervac International -kodinvaihtojärjestö. (Intervac 2013.) Myös toinen kodinvaihdon edelläkävijöistä sai alkunsa samaan aikaan. HomeLink International syntyi yhdysvaltalaisen opettajan David Ostroffin ja englantilaisen Jan Ryderin yhteistyön pohjalta. Ostroff oli harjoittanut kodinvaihtoa ystävien ja kollegoiden kesken jo vuosia ennen kuin perusti oman yrityksensä, Vacation Exchange Club Inc:n vuonna 1960, siihen kuului jäseniä ympäri Pohjois-Amerikkaa, Eurooppaa ja Yhdistynyttä kuningaskuntaa. Samaan aikaan Ryder tarjosi samantyyppisiä palveluita Yhdistyneessä kuningaskunnassa armeijan henkilökunnalle. Lyhyen ajan kuluttua heidän tiensä kohtasivat, ja kodinvaihtojärjestö HomeLink International sai alkunsa. (HomeLink 2013.)

Yksi suosituimmista tämän hetkisistä kodinvaihtosivustoista, HomeExchange, sai alkunsa vuonna 1992 Ed Kushinsin myötä. Kodinvaihtojärjestöt ovat kasvaneet koko ajan kävijämääriltään, ja yhtenä tärkeimpänä vaikuttavana tekijänä tähän on Internetin (World Wide Web) syntyminen 1990-luvulla, koska se mahdollisti jäsenten paremman keskinäisen kommunikoinnin. Kodinvaihtajien omat listaukset pystyttiin lisäämään Internetiin kuvien kera kaikkien nähtäväksi, jolloin käyttäjille tuli paremmat mahdollisuudet viestintään sekä muiden käyttäjien ja kotien etsintään. Nykypäivänä teknologian kehityksen myötä hyödynnettäviä ominaisuuksia on rajattomasti, ja nämä helpottavat kodinvaihtoa ympäri maailmaa. (HomeLink 2013.) Kodinvaihdon suosio kasvaa koko ajan. Tähän mennessä maailmanlaajuisesti on tehty yli 400 000 kodinvaihtoa (PR Newshire 2014.)

3.2 Kodinvaihtosivustot ja kodinvaihtoprosessi

Suosituimpia kodinvaihtosivustoja eurooppalaisten keskuudessa ovat HomeExchange, Homelink ja Intervac. Nämä sivustot ovat saatavilla myös suomenkielisinä ja sivustoilla on myös omat kansalliset edustajansa, joihin voi ottaa yhteyttä tarpeen vaatiessa. Sivustoille voi rekisteröityä kuka tahansa. Kodinvaihtosivustojen edelläkävijöitä ovat HomeLink ja Intervac. Kodinvaihtosivustoja on kuitenkin viime vuosien aikana tullut paljon lisää. On olemassa myös erikoistuvia kodinvaihtosivustoja esimerkiksi vain eläkeläisille tai korkeatasoisempaa majoitusta etsiville, kuten LoveHomeSwap, joka tarjoaa muun muassa huviloita.

HomeExchange on kodinvaihtosivustosta tällä hetkellä suosituin ja nopeasti kasvavin. Yli 47 000 jäsentä on liittynyt HomeExchange-sivustoon, ja noin 75 000 vaihtoa on tehty sivuston kautta 154 maahan vuonna 2013. HomeExchangen kävijämäärä on noussut vuoden 2012 kesästä vuoden 2013 kesään mennessä 13 %. HomeExchangen perustaja Ed Kushins ennustaa jäsenmäärän yhä nousevan, sillä yhä useampi haluaa etsiä turvallisia ja luotettavia tapoja matkustaa edullisesti. Sivusto on saatavilla 16 eri kielellä. (PR Newswire 2014.) HomeLinkin jäseniä on tällä hetkellä noin 13 500 ja Intervacin noin 8000 jäsentä (FindTheBest 2014). Kaikilla näillä sivustoilla on eniten eurooppalaisia jäseniä.

Kodinvaihtoprosessi alkaa kirjautumisella jäseneksi kodinvaihtosivustolle. Useimmilla kodinvaihtosivustoilla on jäsenmaksu, joka vaihtelee noin 60 eurosta noin 110 euroon vuodessa. Jäsenmaksu HomeExchange-sivustolla on noin 88 euroa vuodessa ja HomeLink- sekä Intervac-sivustoilla 80 euroa vuodessa. Intervac-sivustolla on mahdollisuus 14 vuorokauden ilmaiseen koejäsenyyteen, jonka aikana on mahdollista tutustua sivustoon. Kirjautumisen jälkeen tulee aloittaa omien listausten tekeminen ja profiilin luominen. Listauksen tarkoituksena on antaa muille käyttäjille oikea kuva omasta asunnosta, perheestä ja kohteista, joihin itse haluaa matkustaa. Tarkoituksena on ladata kuvia omasta kodista ja kuvailla kotia, ympäristöä ja paikallisia nähtävyyksiä

mahdollisimman hyvin. Ilmoitusta tulee myös pitää ajan tasalla, ja kodin esittelyssä tulee olla rehellinen. Kodinvaihdon sääntöihin kuuluu myös toisen kodin jättäminen siistiin kuntoon sekä sopimukseen sitoutuminen, ellei jokin vakava asia (loukkaantuminen, sairastuminen jne.) vaadi sopimuksen peruuttamista. Kodinvaihdon onnistumiseksi täytyy itse olla aktiivinen ja ottaa muihin yhteyttä sisäistä viestipalvelua käyttäen. Tärkeää olisi myös vastata nopeasti muiden lähettämiin viesteihin. Usein vastaanotetaan useita tarjouksia, ennen kuin sopiva vaihtokumppani löytyy. Kun sopiva kodinvaihtokumppani on löytynyt, osapuolet sopivat keskenään ajankohdasta sekä muista vaihtoon liittyvistä yksityiskohdista. HomeExchange-sivustolla allekirjoitetaan sähköinen kodinvaihtosopimus ennen vaihtoa. (Intervac 2013; HomeExchange 2013.)

3.3 Kodinvaihdon turvallisuus

Kodinvaihtoon liittyy usein kysymyksiä sen turvallisuudesta ja siitä, pystytäänkö luottamaan täysin tuntemattomaan ihmiseen ja päästämään toinen majoittumaan omaan kotiin itse poissa ollessa. Bergamon yliopiston tutkimuksen mukaan 75,3 prosenttia vastanneista sanoi kodinvaihdon olevan turvallista. HomeLink-sivustolla sanotaan kodinvaihdon olevan turvallista, koska lomamuoto on ollut olemassa jo 60 vuotta ja monet kodinvaihtajat ovat vaihtaneet kotiaan useasti, mikä osoittaa, että se on turvallista. Intervac-sivustolla luvataan, että kodinvaihdon tullessa ajankohtaiseksi käyttäjä on jo ehtinyt olla niin paljon tekemisissä vaihtokumppanin kanssa sähköpostitse ja jopa puhelimitse, että kumppani ei tunnu enää vieraalta. Useimmat kodinvaihtajat ovat hyvin koulutettuja, perheellisiä, työskenteleviä tai eläkkeellä olevia. Keskinäinen luottamus saavutetaan kirjeenvaihdon kautta. Vaikka kodinvaihto perustuukin luottamukseen, Intervacissa on mahdollisuus tarkistaa kumppanin luotettavuus pyytämällä suosituksia aikaisemmilta vaihtokumppaneilta tai naapureilta. Åström-Kupsasen (2013) mukaan kodinvaihdossa tulisi kuitenkin muistaa, että sivustoilla ja niiden takana toimivilla yrityksillä ei ole juridista vastuuta vaihtojen onnistumisesta ja vaihtokumppanin rehellisyyden selvittämisestä. Kodinvaihto tapahtuu aina omalla vastuulla. (Åström-Kupsanen & Olotila-toimitus 2013.)

HomeExchange-sivustolla sanotaan, että kodinvaihtoyhteisö perustuu luottamukseen ja rehellisyyteen. Jäsenet voivat vaikuttaa yhteisön turvallisuuteen olemalla itse aktiivisia, antamalla palautetta, vahvistamalla käyttäjätilinsä, luomalla yksityiskohtaisia ilmoituksia ja profiileja sekä käyttämällä kodinvaihtosopimuksia. HomeExchange tarjoaa myös monia työkaluja turvallisuuden ylläpitämiseen. Jäsenprofiilit ovat yksityiskohtaiset ja yksityisviestien käyttö on turvallista, koska niitä voidaan lähettää paljastamatta omia yhteystietoja. Kodinvaihtosivustoilla käyttäjien profiilissa ei julkaista käyttäjän sähköpostiosoitetta, puhelinnumeroa, osoitetta tai tarkkaa sijaintia kartalla. Myöskään sukunimen julkaisemista ei suositella. Myös puhelinnumeroiden, sähköpostien ja Facebook-tilien vahvistukset lisäävät turvallisuutta. Palautteet on myös kaikkien nähtävillä, joten käyttäjät näkevät, millaisia jäsenen aikaisemmat vaihdot ovat olleet. HomeExchange tarjoaa myös tukipalvelun, johon voi ottaa yhteyttä sähköpostitse tai puhelimitse sekä chatilla. Joka maalla on omat kansalliset edustajansa, joihin voi ottaa yhteyttä tarpeen vaatiessa. Heillä on vuosien kokemukset kodinvaihdosta. Ennen vaihtoa olisi hyvä jättää toiselle hätätilanteita varten tärkeimmät puhelinnumerot, kuten naapurien, poliisin, palokunnan ja sairaalan puhelinnumerot.

Kodinvaihtosopimuksella tarkoitetaan virallista sopimusta molempien kodinvaihtoon osallistuvien osapuolten kesken. Sopimuksessa on selvät säännöt liittyen vaihtoon ja kaikki vaihtoon liittyvät sovitut seikat, kuten päivämäärät ja saapumisen ajankohta, avainten vaihto ja niin edelleen. Autonvaihdosta voi myös tehdä kirjallisen sopimuksen, jos se on tarpeellista. Vaihtoehtoinen majoitussopimus on myös mahdollista sisällyttää kodinvaihtosopimukseen. Tämä suojelee matkustussuunnitelmia, jos esimerkiksi kodinvaihtokumppanin täytyy peruuttaa vaihto sairauden, kuoleman tai jonkin muun vakavan asian vuoksi. (HomeForExchange 2014.) Omat koti- ja autovakuutukset ovat myös voimassa silloin, kun omaa kotia lainataan toiselle perheelle. Kotivakuutus korvaa kuitenkin vain omistajan irtaimiston eikä lainaajan. Kotivakuutus ei myöskään korvaa vahinkoja, joita lainaaja on tuottanut tahallaan. Vakuutus ei myöskään korvaa, jos lainaaja on varastanut kodista jotain. (Åström-Kupsanen & Olotila-toimitus 2013).

3.4 Sosiaalisen median rooli kodinvaihdossa

Internet mahdollistaa tiedon laajan leviämisen nopeasti, ja siitä on tullut merkittävä apuväline matkojen suunnittelussa. Sosiaalisella medially on erittäin tärkeä merkitys tiedon lähteenä matkailijoille. Sosiaalisen median sivustot, jotka tarjoavat suuren määrän käyttäjien itse tuottamaa sisältöä, kuten blogeja, sosiaalisia verkostoja sekä jaettuja mediatiedostoja esimerkiksi Youtubessa tai Flickrissä, ovat saavuttaneet suuren suosion matkailijoiden keskuudessa. Monet sivustot antavat käyttäjilleen mahdollisuuden jakaa omia matkailukokemuksia ja mielipiteitä, jotka ovat avuksi muille matkailijoille. Käyttäjillä on huomattavasti valtaa tiedon tuottamiseen ja levittämiseen Internetissä. (Xiang & Gretzel 2010, 179.) Kodinvaihdon suuren suosion kasvun edellytyksenä on ollut Internet, joka on mahdollistanut yhteydenoton kodinvaihtajiin helposti ympäri maailmaa. Osassa kodinvaihtosivustoissa on mahdollista linkittää oma Facebook-profiili kodinvaihtosivuston profiiliin. Tämän avulla pystytään tarkastelemaan myös käyttäjän Facebook-profiilia ja pystytään näkemään käyttäjän facebook-kavereiden suosituksia. Facebookin yhdistäminen kodinvaihtosivustoihin auttaa myös lisäämään sosiaalisia verkostoja ja saamaan lisää kodinvaihtotarjouksia. Kodinvaihtajat jakavat kokemuksiaan myös useiden blogejen ja keskustelupalstojen avulla.

Verkostoitumispalvelut

Kaikki Internetin vuorovaikutukselliset verkostot ja palvelut on usein lokeroitu yhteisö-käsitteen alle. Yhteisö-käsitettä käytetään nykyään yhä enemmän, ja sillä kuvataan mitä tahansa Internet-verkostoa. Yhteydenpito auttaa muodostamaan uusia verkostoja ja ylläpitää Internetissä tai tosielämässä muodostuneita yhteisöjä. Voidaan puhua verkostoitumispalvelusta, jos palvelu mahdollistaa

1. oman profiilin rakentamisen
2. muiden käyttäjien profiilien tarkastelun
3. käyttäjien keskinäisen viestinnän

(Salmenkivi & Nyman 2007, 107 - 108).

Kodinvaihtosivustot voidaan nähdä verkostoitumispalveluina, koska ne täyttävät nämä kriteerit ja sivustojen tarkoituksena on muodostaa verkostoja ja kontakteja muihin jäseniin.

Sosiaalisen median verkostoitumispalvelut tarjoavat mahdollisuuden jakamistalouden (sharing economy) toteuttamiseen. Jakamistaloudella tarkoitetaan verkossa olevia yrityksiä, jotka uuden teknologian keinoin antavat kuluttajille mahdollisuuden hyödykkeiden lainaamiseen, lahjoittamiseen, vaihtoon tai vuokraamiseen. Ihmiset käyttävät tällaisia vertaisverkkoja (peer-to-peer networks) jakaakseen hyödyn esimerkiksi autostaan tai kodistaan. Vertaisverkot edistävät hyväntahtoisuutta, yhteistyötä ja toisista välittämistä. Sosiaaliset verkostot ja nykyaikainen teknologia mahdollistavat jakamisen vieraiden keskuudessa sellaisella tavalla ja sellaisessa mittakaavassa, jollaista ei ole ennen nähty. (Molz 2013, 215.) Jakamistaloutta suosivilla matkustajilla on tapana säästää matkustamiseen ja majoittumiseen liittyvissä kuluissa ja käyttää varojaan enemmän paikallisten tukemiseen. Käydään esimerkiksi paikallisissa kahviloissa, ravintoloissa ja tapahtumissa sekä paikoissa, joissa paikalliset viihtyvät, toisin sanoen halutaan elää paikallisten tavoin. Sosiaaliset verkostot mahdollistavat moniulotteisen vuorovaikutuksen kanssamatkustajien ja paikallisten kesken, sivuuttaen perinteiset matkustamisen keinot. Matkailukohteiden haasteena on omaksua nämä muutokset ja mahdollistaa matkailun kasvu, vahingoittamatta paikallista yhteisöä. (Gonzalo 2013.) Kodinvaihto voidaan selvästi nähdä yhtenä jakamistalouden muotona, koska siinä vaihdetaan omaa omaisuutta eli kotia ja koska useat kodinvaihtosivustot tarjoavat hyvät teknologiset puitteet kodinvaihdon toteutumiselle. Kodinvaihdossa on myös kyse luottamuksesta, mikä nähdään osana jakamistalouden periaatteita.

4 Tutkimuksen toteutus

Tutkimukseni oli laadullinen eli kvalitatiivinen tutkimus. Kodinvaihtoa tutkittiin kodinvaihtajan näkökulmasta eli emic-näkökulmasta. Tutkimuksessa pyrittiin

ymmärtämään, *miksi kodinvaihto on niin suosittua nykypäivänä*. Tutkimuksessa haluttiin myös selvittää kodinvaihtajien motiiveja, kodinvaihdon hyötyjä, haittoja ja riskejä sekä sitä, miten ilmiö kehittyy ja näkyy sosiaalisessa mediassa. Tutkimuksen avulla pyrittiin myös selvittämään kodinvaihtajan tyypillistä profiilia, eli kodinvaihtajan ammattia, ikää ja sitä, matkustaako hän yksin vai perheen kanssa. Tutkimuksen tuloksia verrattiin jo aiemmin tehtyihin tutkimuksiin ja katsottiin, ovatko kodinvaihtajien motiiveihin ja profiileihin liittyvät tulokset samankaltaisia.

4.1 Laadullinen tutkimus

Kvalitatiivisella eli laadullisella tutkimuksella tarkoitetaan erilaisia tutkimuskäytäntöjä, joille kaikille keskeistä on aineistonäkökulma. Laadullinen tutkimus perustuu kokemukselliseen havaintoon, jota ei pystytä tilastollisin keinoin tutkimaan kovinkaan syvällisesti. Objektiivisuus laadullisessa tutkimuksessa lähtee siitä, että tutkija ei sekoita omia uskomuksiaan ja asenteitaan tutkimuskohteeseen. Laadullisessa tutkimuksessa pyritään ymmärtämään haastateltavan henkilön näkökulmia ja ilmaisuja. Tulkinnassa pyritään järjestämään ja ymmärtämään aineistoa, jolloin teoria on aineiston tulkinnan lähtökohtana. (Virsta-virtual statistics 2013.) Laadullinen tutkimusote etenee käytännön ilmiöistä ja havainnoista yleiselle tasolle eli empiriasta teoriaan. Ilmiön tulkinnan apuna tarvitaan viitekehystä, jonka läpi ilmiötä tarkastellaan. Laadullinen tutkimus on tilannesidonnaista ja kontekstin ymmärtäminen, eli miten asia tai ilmiö liittyy ympäristöönsä, on olennaisen tärkeää. (Pitkäranta 2010, 20 - 21.)

Laadullisessa analyysissä aineistoa tarkastellaan usein kokonaisuutena. Analyysin ajatellaan valottavan jonkin sisäisesti loogisen kokonaisuuden rakennetta. Kvalitatiivinen analyysi vaatii absoluuttisuutta. Kaikki luotettavina pidetyt ja selvitettävään asiaan kuuluvat seikat tulee kyetä selvittämään siten, että ne eivät ole ristiriidassa esitetyn tulkinnan kanssa. Laadullisessa tutkimuksessa johtolangoiksi eivät kelpaa tilastolliset todennäköisyydet eikä ole tarpeen käyttää suurta tutkimusjoukkoa. Rajoituksena yleensä on jo yksiköiden

rajallinen määrä. Laadullinen analyysi koostuu havaintojen pelkistämisestä ja arvoituksen ratkaisemisesta. Käytännössä nämä nivoutuvat aina toisiinsa. (Alasuutari 1999, 38 - 39.)

4.2 Tutkimusmenetelmät

Tutkimuksessani olen käyttänyt kahta tutkimusmenetelmää: kodinvaihtajille kohdistettua kyselyä sekä aineistolähtöistä analyysia. Tutkimuksesta sai entistä luotettavamman käyttämällä kahta menetelmää.

Kodinvaihtajien kokemuksista on olemassa paljon valmista materiaalia, kuten kodinvaihtajien blogeja ja henkilökohtaisia kertomuksia eri kodinvaihtosivustoilla. Näitä kertomuksia käytettiin hyväksi tutkimusta tehdessä. Henkilökohtaiset kertomukset otettiin tarkasteluun tukemaan kyselyn tuloksia.

4.2.1 Kyselytutkimus

Kysely oli tutkimusmenetelmänä hyvä, koska kyselyn avulla saatiin parhaiten vastauksia juuri minun kysymyksiini. Intervacin kodinvaihtosivustolle luotiin tili ja kysely lähetettiin sitä kautta valikoiduilla jäsenille. Sivustoksi valittiin Intervac, koska sivusto on yksi kodinvaihtosivustojen edelläkävijöistä ja suosittu eurooppalaisten matkailijoiden keskuudessa. Intervac-sivustolle rekisteröityminen on pakollista ennen kuin voi ottaa yhteyttä muihin jäseniin. Sivustolla on 14 päivän ilmainen kokeilu-aika. Koejäsenyys ei kuitenkaan mahdollistanut vastausten vastaanottamista muilta jäseniltä, joten otin yhteyttä Intervacin suomalaiseen edustajaan, joka antoi minulle täysjäsenyyden kahdeksi viikoksi ilmaiseksi, jotta pystyttiin lähettämään kyselyn jäsenille sekä vastaanottamaan heidän vastauksensa.

Kysely lähetettiin kodinvaihtajille tammikuussa 2014 ja kysely oli avoinna kaksi viikkoa. Jäsenet valittiin niistä Euroopan maista, joissa kodinvaihto on ollut eniten suosittua. Maiksi valittiin Ranska, Iso-Britannia, Espanja, Italia, Ruotsi ja Saksa. Kysely lähetettiin 20 jäsenelle jokaisesta maasta eli yhteensä 120

jäsenelle, jotta saatiin mahdollisimman paljon vastauksia. Pyrittiin valitsemaan jäseniä, joilla on ollut vähintään kaksi kodinvaihtoa takana, jotta heillä olisi tarpeeksi kokemusta kodinvaihdosta. Kodinvaihtajien profiileista kävi myös ilmi, mitä kodinvaihtotyyppiä (eriaikainen, samanaikainen vaihto, vierasvaihto, nuorisovaihto) he käyttävät. Pyrittiin valitsemaan sellaisia jäseniä, jotka käyttävät useampaa kuin yhtä kodinvaihtotyyppiä.

Tavoitteena oli saada vähintään 20 vastausta, jotta tutkimustuloksia voitaisiin pitää jollain tapaa luotettavina. Valikoituihin Intervacin jäseniin otettiin yhteyttä yksityisviestien avulla. Kysely oli vakioitu, eli kaikille valituille jäsenille lähetettiin samat avoimet kysymykset. Kyselyn vastaanottajat vastasivat kirjallisiin kysymyksiin henkilökohtaisesti ja kirjallisesti. Kysymykset muotoiltiin englanniksi ja ne asetettiin mahdollisimman yksinkertaiseen muotoon, jotta ne olisivat mahdollisimman hyvin ymmärrettävissä. Kysymyksiä ei asetettu liikaa, jotta kynnyks vastaukseen ei olisi ollut liian korkea. Viestin sisältö löytyy opinnäytetyön liitteestä 1.

4.2.2 Valmiin aineiston analyysi

Toisena tutkimusmenetelmänä käytettiin aineistolähtöistä analyysiä eli valmiin aineiston tulkintaa. Aineistolähtöisessä analyysissä teoriaa rakennetaan aineistosta lähtien ikään kuin alhaalta ylös. Tällöin on tärkeää pohtia aineiston rajausta siten, että aineiston analysointi on relevanttia. Valmiin aineiston tutkinnan ongelmana on usein se, että aineistoa on tarjolla liikaa. Aineistoa tulisi kerätä valikoiden ja kriittisesti. (Eskola & Suoranta 1998, 19, 120.)

Tutkimuksessa tutkittiin jo olemassa olevasta materiaalista kodinvaihtajien henkilökohtaisia kokemuksia. Kodinvaihtajien henkilökohtaisia kertomuksia ja blogeja löytyi eri kodinvaihtosivustojen *testimonials*-osasta. Kertomusten tarkastelu tapahtui helmikuussa 2014. Tarkasteltava aineisto pyrittiin kokoamaan kertomuksista, jotka liittyivät tutkimuskysymyksiin. Tarkastelun kohteeksi otettiin Euroopassa asuvien kodinvaihtajien kertomuksia, kuten kyselyssäkin. Kodinvaihtajien kokemuksia löytyy internetistä paljon, joten

aineiston valinnassa on oltava tarkkana. Tarkasteluun valittiin kolmen kodinvaihtajan kertomukset. Tarinoita ei otettu enempää, koska kyselyyn saatiin tarpeeksi vastauksia. Kodinvaihtajien henkilökohtaisia kertomuksia otettiin tukemaan kyselyn tuloksia ja vertaamaan, näkyykö kertomuksissa samoja seikkoja, joita tuli ilmi kyselyn vastauksissa.

Kun tarkasteltavat kertomukset oli valittu, ne luettiin huolellisesti läpi. Kertomuksista poimittiin ne ilmaisut, jotka ovat tärkeitä tutkittavan ilmiön kannalta ja jotka vastasivat tutkimuskysymyksiin. Lähtökohtana kertomuksien tulkinnassa on omien havaintojen tekeminen ja valintojen perustelu. Valmiin aineiston analyysissä pyritään muodostamaan ilmiöstä yksiselitteinen julkilausuma. (Laadullisen aineiston analyysi ja tulkinta 2013.)

5 Tulokset

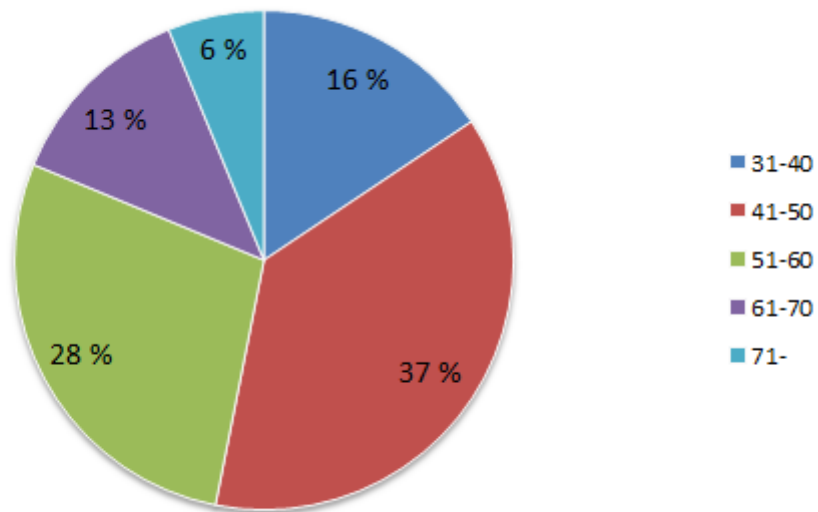
Kyselyyn vastasi yhteensä 33 henkilöä. Vastaajamäärä antaa jo jonkinlaisen kuvan kodinvaihtajien motiiveista ja profiileista. Tavoitteena oli saada vähintään 20 vastausta. Kysely lähetettiin yhteensä 120:lle Intervacin jäsenelle, joten kyselyn vastausprosentti oli 27,5 %. Kyselyn vastaanottajat etsittiin sen perusteella, kuinka monesta vaihdosta heillä on kokemusta. Pyrittiin valitsemaan sellaisia vastaajia, joilla on kokemusta vähintään kahdesta kodinvaihdosta. Kyselyyn vastasi sekä miehiä että naisia ja vastauksia tuli kaikista maista, joihin kyselyitä lähetettiin. Eniten vastauksia tuli Italiasta (yhdeksän kappaletta). Lisäksi vastauksia saatiin Ranskasta seitsemän, Saksasta kuusi, Iso-Britanniasta neljä, Ruotsista neljä ja Espanjasta kolme kappaletta. Aluksi näytti siltä, että ranskalaisilta ei tule yhtään vastausta, joten kysely käännettiin ranskaksi ja lähetettiin samoille henkilöille, joille oli jo lähetetty englanninkielinen versio. Tämän jälkeen ranskalaisiltakin saatiin vastauksia. Vastaukset käännettiin ranskasta suomeksi.

Kyselytutkimuksen tulokset analysoitiin teemoittelemalla. Teemoittelulla tarkoitetaan laadullisen aineiston pilkkomista ja ryhmittelyä eri aihepiirien

mukaan. Teemoittelussa korostetaan teeman sisällön merkitystä. Teemoittelun tueksi voidaan tehdä teemakortisto, johon aineisto pilkotaan eri aihealueittain. Tarkoituksena on etsiä aineistosta tiettyjä teemaa kuvaavia näkemyksiä. Nämä näkemykset viedään kortistoon sitä kuvaavan teeman alle. Näin pystytään luokittelemaan sisällöllisiä näkemyseroja, joita eri teemoilla on. (Laadullisen aineiston analyysi ja tulkinta 2013.) Tutkimuksessani analysoitava aineisto ryhmiteltiin tutkimuksessa esiintyvien aihepiirien mukaan ja etsittiin eri teemoja kuvaavia näkemyksiä. Teemoittelun avulla pyrittiin erottelemaan tutkimusongelman kannalta olennaisimmat aiheet. Analysointivaiheessa pyrittiin hyödyntämään myös vastaajien sitaatteja kuvaamaan eri teemoja. Vastaukset analysoitiin helmikuussa 2014.

5.1 Kodinvaihtajien profiili

Kuvio 4 havainnollistaa kyselyyn vastanneiden ikäjakaumaa.

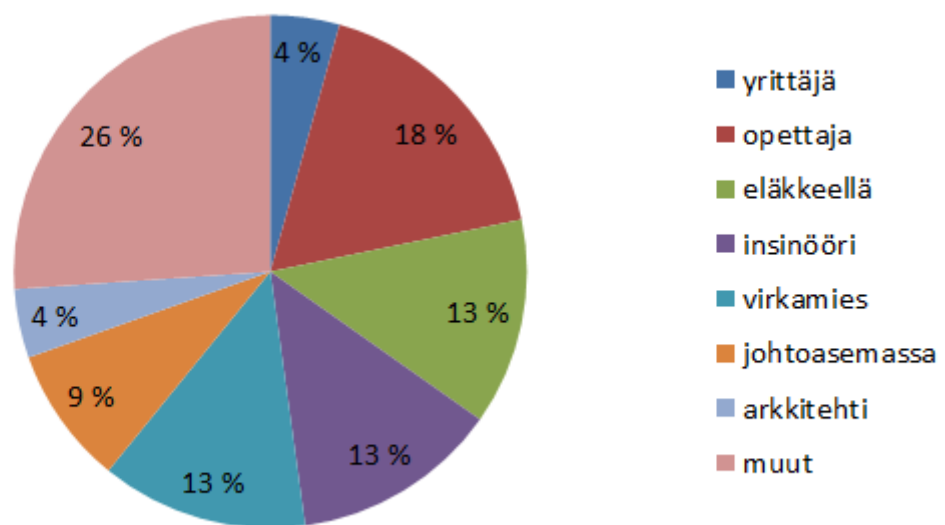

Kuvio 4. Kodinvaihtajien ikä

Kyselyyn vastanneet olivat iältään 35 - 71-vuotiaita, ja keskiarvoikä vastanneiden kesken oli noin 51,8 vuotta. Yksi vastanneista ei ilmoittanut

ikänsä. Vastauksista voidaan päätellä, että kodinvaihtajat ovat useimmiten noin 40 - 60-vuotiaita. Myös Bergamon yliopiston tutkimuksen tulosten mukaan suurin ikäryhmä (28,3 % vastaajista) oli 45 - 54-vuotiaiden ikäryhmä. Seuraavaksi suurimmat ikäryhmät olivat 35 - 44-vuotiaat sekä 55 - 64-vuotiaat. Tutkimuksessa ilmeni, että kodinvaihtajat usein ovat iältään oletettua vanhempia.

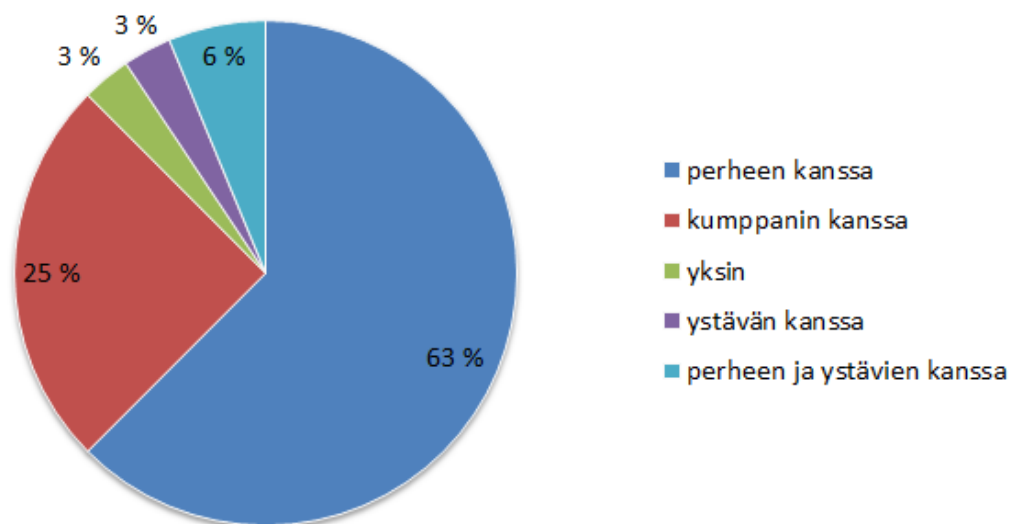
Kuvio 5 antaa kuvan kyselyyn vastanneiden yleisimmistä ammanteista.

Kuvio 5. Kodinvaihtajien ammatit

Suurin osa kyselyyni vastanneista oli työssäkäyviä ja perheellisiä. Vastajien ammatit ovat näkyvillä käyttäjien profiilissa Intervac-sivustolla. Suurin osa (18 %) vastanneista oli opettajia tai professoreja. Muita useammin esiintyviä ammatteja olivat muun muassa virkamies, yrittäjä ja insinööri. Eläkkeellä vastaajista oli jopa 13 %, myös Bergamon tutkimukseen vastanneista suurin osa (noin 70 %) on työssäkäyviä ja eläkkeellä olevia 24,1 %.

Kuten kuviosta 6 ilmenee, suurin osa kyselyyn vastanneista matkustaa perheen kanssa. Kumppanin kanssa matkustavia oli 25 % vastanneista. Vain yksi kertoi matkustavansa yksin.

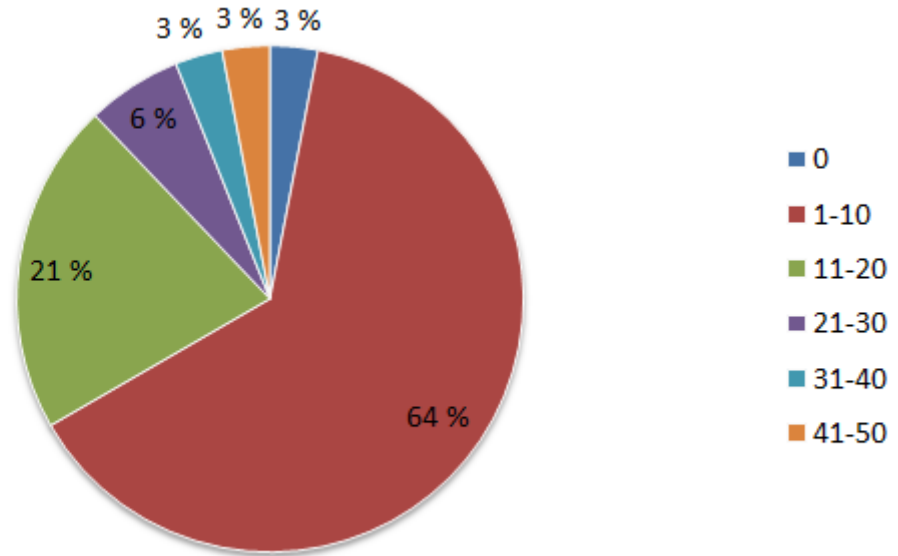
Kuvio 6. Kodinvaihtajien matkustustapa

Kodinvaihtajien profiileista ilmenee, mitä kodinvaihto-tyyppiä he edustavat (Taulukko 1). Useimmat suosivat monia eri tyyppiä. Kaikki vastanneet käyttävät samanaikaista kodinvaihtotyyppiä matkustaessaan. Vastanneista 51,5 % on ilmoittanut profiilissaan vaihtavansa kotia myös eri aikaan. Vastanneista 36,4 % käyttää myös vierasvaihtotyyppiä, 30,3 % nuorisovaihto-tyyppiä sekä 24,2 % aamiaismajoitusta.

Kodinvaihtotyyppi	Kodinvaihtotyyppiä käyttävien jäsenten määrä
Samanaikainen vaihto	Kaikki vastaajista (33 jäsentä)
Eriaikainen vaihto	16 vastaajista
Vierasvaihto	12 vastaajista
Nuorisovaihto	10 vastaajista
Aamiaismajoitus	8 vastaajista

Taulukko 1. Kodinvaihtotyypit

Kuviosta 7 käy ilmi, kuinka usein vastaajat ovat vaihtaneet kotia.

Kuvio 7. Kodinvaihtajien aikaisemmat vaihdot

Suurin osa vastaajista on vaihtanut kotia 1 - 10 kertaa. Kyselyyn vastanneiden kodinvaihtojen keskiarvoksi tuli noin 10 kertaa. Eniten vaihtoja oli tehnyt eläkkeellä oleva pariskunta Iso-Britanniasta, 46 vaihtoa. Yksi vastanneista ei ollut tehnyt vielä yhtään vaihtoa.

5.2 Kodinvaihtajien motiivit ja tyytyväisyys kodinvaihtoon

Vastauksista ilmeni, että 33,3 % vastanneista sanoi saaneensa ajatuksen kodinvaihtoon muilta kodinvaihtajilta. Yhteensä 19 vastaajista (57,6 %) sanoi saaneensa ajatuksen ystävältä, perheenjäseneltä tai työkaverilta. Kaksi vastaajista (6,1 %) oli kuullut kodinvaihdosta Internetin kautta, yksi televisiosta ja seitsemän (21,2 %) sanoma- tai aikakauslehdessä. Suurin osa on siis saanut ajatuksen kodinvaihtoon muilta käyttäjiltä tai kodinvaihdosta kuulleilta.

Tutkimuksesta kävi ilmi, että vastaajien suurin yhteinen motiivi kodinvaihdolle oli kodinvaihdon taloudellisuus. Ainoastaan yksi vastanneista jätti mainitsematta taloudellisuuden. Muita useasti vastauksissa esille nousseita motiiveja oli mukava ja helpompi tapa matkustaa erityisesti lasten kanssa sekä mahdollisuus

tutustua paremmin paikallisiin ja heidän tapaansa elää. Useat vastasivat myös, että kodinvaihdon avulla on mahdollista matkustaa paikkoihin, joihin ei yleensä välttämättä tulisi matkustettua, sekä mahdollisuus tuntea olevansa asukas eikä turisti.

Melkein kaikki vastanneista (84,8 %) ovat olleet erittäin tyytyväisiä tai tyytyväisiä aiempiin vaihtoihinsa. Kaksi vastasi tyytyväisyydeksi 8/10 ja yksi olevansa 90-prosenttisen tyytyväinen aiempiin vaihtoihinsa. Yksi vastasi, että hän ei ollut yhden kerran ollut kodinvaihtoon tyytyväinen huonon sään takia.

Olemme aina olleet tyytyväisiä tai todella tyytyväisiä. Jatkamme matkustamista tällä tavoin. (We have always been satisfied or very satisfied. We will continue to travel this way.)

Yksi perhe oli niin sopiva meille, että meistä tuli ystäviä. Olemme kirjoitelleet kirjeitä ja vierailleet toistemme luona. (One family fit so well for us that we have become friends. We write letters and visit each other.)

Rakastamme vaihtojamme. (We just love our exchanges.)

5.3 Kodinvaihdon hyödyt, haitat ja luotettavuus

Taulukkoon 2 on koottu kyselyn vastausten yhteenveto kodinvaihdon hyödyistä, haitoista, luotettavuudesta sekä kodinvaihdon paremmuudesta verrattuna hotellimajoittumiseen.

Hyödyt	Luotettavuus
<ul style="list-style-type: none"> - Taloudellinen ja mukava tapa matkustaa. - Antaa mahdollisuuden oppia enemmän maasta ja kulttuurista. - Antaa mahdollisuuden tutustua paikallisiin ja nähdä miten he elävät. - Enemmän tilaa, monia ajanviettopaikoja ja vähemmän muodollista. - Saa tuntea olevansa osa yhteisöä. - Se on helpompaa lasten kanssa. - Saa sisäpiirivinkkejä vierailtavista kohteista vaihtokumppaneilta. - Mahdollisuus laittaa ruokaa. - Mahdollisuus matkustaa paikkoihin, joihin ei normaalisti tulisi matkustettua. 	<ul style="list-style-type: none"> - Se on yleisesti erittäin luotettavaa tai luotettavaa. - Täytyy ymmärtää, että vahinkoja voi kuitenkin sattua. - On tärkeää tehdä vaihtosopimus. - Kodinvaihto perustuu yhteiseen kunnioitukseen ja luottamukseen. - Kodinvaihto voi olla riski, mutta se kannattaa ottaa. - Täytyy olla joustava ja muistaa, että siivouskulttuuri voi olla erilainen muissa maissa.
Haitat	Kodinvaihto vs. hotellit
<ul style="list-style-type: none"> - Täytyy siivota oma koti ja toisen koti huolellisesti. - Vaatii paljon järjestelyjä ja aikaa järjestää vaihto. - Täytyy löytää ihmisiä, jotka ovat joustavia ja haluavat vaihtaa samaan aikaan. - Matkakohteiden valinta on rajallinen. - Vaikeampaa tehdä kiertomatkoja ja kohde voi muuttua helposti. - Se on aina yllätys mitä tulee vastaan. Joskus paikka ei ole sitä, mitä on odottanut kuvien ja keskustelujen perusteella. - Huoli siitä, tyydyttääkö oma koti vaihtokumppania ja täytyy olla varuillaan, ettei riko mitään toisen kotona. 	<ul style="list-style-type: none"> - Kodinvaihto on taloudellisempaa, mukavampaa, persoonallisempaa, vähemmän muodollista ja jännittävämpää. - Kodinvaihdossa on enemmän vapautta kuin hotellihuoneessa. - Etenkin lasten kanssa kodinvaihto on helpompaa. - Kodinvaihdossa pääsee asumaan paikallisten kanssa toisin kuin hotellissa. - Kodinvaihdossa on enemmän tekemistä ja tilaa. - Kodinvaihdossa on mahdollisuus ruuanlaittoon. - Kodinvaihto on rentouttavampaa kuin hotellit. - Hotellit kyllästyttävät.

Taulukko 2. Kodinvaihdon hyödyt, haitat, luotettavuus ja vertailu hotellimajoittumiseen

Kodinvaihdon hyödyissä tuli eniten esille kodinvaihdon taloudellisuus sekä mahdollisuus tutustua paremmin ihmisiin ja paikkoihin, joihin matkustaa. Kodinvaihto antaa myös mahdollisuuden tuntea kuuluvansa yhteisöön ja tutustua paikallisten tapaan elää.

It gives you the feeling of being a citizen not a tourist. (Antaa mahdollisuuden tuntea olevansa asukas eikä turisti.)

Se on yksi parhaimmista ja halvimmista tavoista tuntea maan tunnelma. (It is one of the best and cheapest ways to know the atmosphere of the country.)

Läheisempi ja persoonallisempi yhteys alueeseen. (Closer and more personal contact with the area.)

Voit oppia paljon kulttuurista, sillä mitä näet ruokakaupoissa. (You can learn a lot about the culture from what you see in grocery stores.)

Vastanneista 21,2 % sanoi, ettei kodinvaihdossa ole haittoja. Usein vastauksissa esille nousseet haitat olivat oman ja vieraan talon siivoaminen. Kodinvaihdon järjestely, ajankohtien sopiminen ja kumppanin löytäminen vievät usein aikaa. Vaihtokoti ei välttämättä myöskään ole aina sitä, mitä on odottanut. Suurin osa (69,7 %) vastanneista sanoi kodinvaihdon olevan erittäin luotettavaa tai luotettavaa. Kaksi vastaajista sanoi kodinvaihdon olevan melko luotettavaa. Vastauksista ilmeni, että kodinvaihto perustuu yhteiseen kunnioitukseen ja luottamukseen. Yleensä ihmiset haluavat olla varovaisia vaihtokumppanin omaisuuden kanssa.

- - täytyy kunnioittaa sopimusta. Joskus voi tapahtua vahinkoja. (- - must respect the terms of the agreement. Sometimes some incident can happen.)

- - tähän mennessä olen tavannut vain luotettavia ihmisiä. (- - so far I have only met trustworthy people.)

Mielestäni kodinvaihto perustuu yhteiseen kunnioitukseen ja luottamukseen. Kaikki osanottajat haluavat olla varovaisia vaihtokumppanin omaisuuden kanssa ja se yleensä toimii. (I think home swapping is based on mutual respect and trust. Everyone involved tries to be careful with the exchange-partner's property, and I have to say it usually works.)

Käyttäydymme muiden kotona varovaisemmin kuin omassa kodissa. (We behave in our partner's home more carefully than in our own home.)

Yritämme puhua vaihtokumppanin kanssa puhelimessa tai Skypessa nähdäksemme toimiiko kemiamme ja vaikuttavatko he mukavilta. (We try to speak to the people we swap with on the phone or Skype in order to see if the chemistry between us works and if they seem nice.)

Se voi olla riski, mutta se kannattaa ottaa. Pääset mahtavalle seikkailulle lomallasi. (It might be a risk, but one worth taking for. You have a super adventure during your holiday.)

Neljäntoista vaihdon kokemuksella melko luotettavaa. (By experience after 14 exchanges – quite trustworthy.)

Suurin osa vastanneista piti kodinvaihtoa hotellimajoitumista parempana vaihtoehtona, koska se on taloudellisempaa, mukavampaa ja persoonallisempaa. Kodinvaihto on helpompaa etenkin lasten kanssa, ja vaihtokodissa on enemmän tilaa ja ajanviettomahdollisuuksia. Kodinvaihdossa pääsee myös osaksi paikallista yhteisöä toisin kuin hotellimajoituksessa. Yksi vastaajista sanoi, jos hotellimajoittuminen olisi halvempaa, hän valitsisi hotellin. Yksi vastaajista sanoi, että he menevät hotelliin, kun matkustavat kumppanin kanssa kahdestaan ja he nauttivat myös siitä. Kodinvaihto on kuitenkin helpompi tapa matkustaa perheen kanssa.

Kodinvaihto mahdollistaa elämään mukavammin. En enää pysty asumaan pienessä hotellihuoneessa! (Home exchange permit to live more comfortable. I'm no longer able to stay in a little room of the hotel!)

Etenkin lasten kanssa se paljon helpompaa ja pystyy harjoittamaan sosiaalista elämää; kutsua ystäviä illalliselle jne.) (Especially with kids it is much easier and you can have social life; inviting friends for dinner...)

Pidän kivoista paikoista enkä kylmistä ja persoonattomista, kuten useimmat hotellit ovat. (I like nice places not cold and impersonal as almost all hotels are.)

Kodinvaihto on parempi kuin hotellit, koska siinä ei ole sääntöjä ja muodollisuuksia. (Home exchange is better than hotel because we don't have rules and formalities.)

5.4 Kodinvaihtajien kiinnostus kulttuuriin ja ympäristöön

Kyselyyn vastanneista 75,8 % on erittäin kiinnostunut tai kiinnostunut kulttuurista matkustaessaan. Yksi vastaajista oli melko kiinnostunut, yksi ei kovin kiinnostunut ja yksi vastasi, että on kiinnostunut enemmän tapaamistaan ihmisistä kuin kulttuurista. Suurelle osalle kulttuuri on olennainen osa matkustamista. Bergamon yliopiston tekemän tutkimuksen mukaan 98 % vastaajista osoitti kiinnostusta kulttuuriseen perimätietoon.

Olemme aina erittäin kiinnostuneita kulttuurisesta puolesta ja vieraillemme paikoissa, joista olemme kuulleet vaihtokumppanilta. (We are always very interested in the cultural aspect and visit the places that are reported us by the people we exchange with.)

Kohteeni ovat kulttuurisia, koska rakastan musiikkia ja maalauksia. (My destinations are cultural, because I love music and painting.)

Olen erittäin kiinnostunut viineistä, viinin valmistuksesta, tunnelmasta ja elämänlaadusta paikoissa, joissa vieraillemme. Olemme kiinnostuneita myös nähtävyyksistä, kuten kirkoista, linnoista, parlamenteista, historiallisista kohteista jne., mutta nämä eivät merkitse niin paljon kuin edellä mainitut. (I'm very interested in food, wine, winemaking, the atmosphere and conditions of life in the countries we visit. We are also interested in sights such as churches, castles, parliaments, history sights etc., but those sights have lower priority than the first ones.)

Vastanneista 51,5 % pitää ympäristöystävällisyyttä erittäin tärkeänä tai tärkeänä matkustaessaan. Kolme on vastannut, että kodinvaihto on itsessään jo ympäristöystävällistä. Neljä vastaajista (12,1 %) on sitä mieltä, että ympäristöystävällisyys on melko tärkeää tai hieman tärkeää, ja viisi vastaajista (15,2 %) ei pidä ympäristöystävällisyyttä tärkeänä.

Olen kiinnostunut ympäristöystävällisestä matkailusta, mutta lennämme nykyisin luultavasti useammin kuin ennen, koska meillä on mahdollisuus useampiin lomiin vuodessa kodinvaihdon ansiosta. (I'm interested in environmentally friendly tourism, but probably we take more flights now than before, as we make more holidays per year by doing exchanges.)

En usko, että voi olla ympäristöystävällinen matkustaessa ulkomaille, ellei kävele tai polje pyörällä! (I don't really believe you can be environmentally friendly and travel abroad, unless you're walking or cycling!)

Yritämme elää kunnioittavasti luontoa ja muita ihmisiä kohtaan. (We try to live respectfully for environment and the others.)

5.5 Kodinvaihtajien kokemukset Internetissä

Kodinvaihtajien kokemuksia kerättiin HomeExchange -sivuston *Member stories* -osiosta. HomeExchange-sivusto valittiin sen vuoksi, että sieltä löytyi paljon kodinvaihtajien kokemuksia. Kolme kertomusta valittiin täydentämään kyselyn tuloksia. Kertomukset valittiin sen perusteella, että niistä löytyi mahdollisimman paljon vastauksia samoihin asioihin, joita esitettiin kyselyssä. Kertomukset olivat Italiasta, Irlannista ja Iso-Britanniasta. Kertomusten kirjoittajat ovat vaihtaneet kotia kuudesta viiteentoista kertaan.

Kaikista kolmesta kertomuksesta kävi ilmi, että syy kodinvaihtoon on ollut taloudellinen. Brittiläinen pariskunta sai kodinvaihtoajatuksen mediasta, kun taas italialaisen perheen äiti halusi oppia englantia paremmin ja muuttaa Yhdysvaltoihin kuukaudeksi. Kodinvaihdon taloudellisuus mahdollisti tämän. Kokemuksen jälkeen hän ei ole halunnut lopettaa kodinvaihtoa. Irlantilainen perhe oli ennestään jo tehnyt omatoimimatkoja ja varannut itse lentoja ja majoituksia tehdäkseen lomasta juuri sellaisen kuin haluaa. Kodinvaihdon taloudellisuus mahdollisti paremman majoituksen, autonvaihdon ja rahan kuluttamisen muihin asioihin.

Kertomuksista kävi ilmi samoja hyötyjä kuin kyselyn vastauksissakin: mahdollisuus matkustaa useammin ja mahdollisuus elää kuin paikalliset. Kodinvaihto on ollut hyvä kokemus myös lapsille.

Rahan säästyminen on hyvä, mutta kokemus itsessään on paljon palkitsevampaa. – Iso-Britannia (Saving money is great but the experience itself is a lot more rewarding. – Great Britain)

Tunnettiin saavamme mahdollisuuden parempiin lomiin kustannusten madaltumisen ansiosta. – Irlanti (We feel we get better vacations for a fraction of the cost. – Ireland)

Nautimme olla yhteydessä muihin perheisiin ja keskustella mahdollisuuksista heidän kanssaan, vaikka ne eivät edes toteutuisi. Kodinvaihto on kuin harrastus meille ja tarjousten tarkastelu on jo itsessään miellyttävää. (We enjoy making contact with other families and discussing the possibilities with them, even if it does not work out. Home Exchange is like a hobby for us, and considering the offers that come in at any time of the year is enjoyable in itself. – Ireland)

Alice (perheen lapsi) on myös helpottunut, kun hän pääsee uuteen taloon. Hän kunnioittaa tavaroita, joita löytää toisten kodeista. Meidän mielestä se on erittäin hyvä kokemus hänelle. – Italia (Alice is also at ease when she enters a new house. She has great respect for the things she finds in the homes of others, and we think it's a really good experience for her. – Italy)

Kaikista kertomuksista käy ilmi, että kodinvaihtoon on oltu tyytyväisiä eikä luotettavuuden kanssa ole ilmennyt ongelmia. Kodinvaihto on täyttänyt odotukset. Kodinvaihto on mahdollistanut myös uusien ystävyysuhteiden luomisen.

Löydettyämme kodinvaihdon, emme halua palata tavanomaisiin lomiin. (Once we discovered home exchange we have not wanted to go back to traditional vacations. – Ireland)

Aloitettuamme kodinvaihdon, se on ollut meille paras tapa matkustaa ja nähdä maailmaa. – Iso-Britannia (Since we started home exchanging, it is, to us, the best way to travel and see the world. – Great Britain)

Voimme sanoa, että pidämme yhteyttä melkein kaikkiin ystäviin, joita olemme tavanneet HomeExchange.comin kautta. – Italia (We can surely say that we are in touch with almost all of our friends we met through HomeExchange.com. – Italy)

Mielestämme kodinvaihtajana voi tuntea kuuluvansa yhteisöön, joka koostuu luottamuksesta ja hyvätahoisuudesta. Vaihtokumppanin pitävät huolen kodeistamme ja me heidän kodeistaan. – Iso-Britannia (We feel that being a Home Exchanger is like being in a Community where we find a lot of trust and goodwill. Our exchange partners look after our homes as they do theirs and vice versa. – Great Britain)

6 Johtopäätökset ja tutkimuksen arviointi

6.1 Tulosten luotettavuus ja johtopäätökset

Laadullisen tutkimuksen tulosten luotettavuuden pohdinnan apuna voidaan käyttää reliabiliteetti- ja validiteetti-käsitteitä. Reliabiliteetilla tarkoitetaan analyysin johdonmukaisuutta ja mittaustulosten toistettavuutta. Validiteetilla taas tarkoitetaan sitä, että tutkimusaineistoin analyysimittarit ovat päteviä eli ne mittaavat sitä, mitä niiden on tarkoitus mitata. Laadullisessa tutkimuksessa olennaisinta on arvioida tutkimuksen uskottavuutta ja luotettavuutta. Tulokset eivät saa olla sattumanvaraisia ja käytettyjen käsitteiden on sovittava tutkimusongelmaan. (Tutkimuksen toteuttaminen 2014.)

Tämän opinnäytetyön ensisijaisena tavoitteena oli tutkia, miksi kodinvaihto on niin suosittua nykypäivänä, ja sen lisäksi haluttiin selvittää kodinvaihtajien motiiveja, kodinvaihdon hyötyjä, haittoja ja riskejä sekä ilmiön kehittymistä sosiaalisessa mediassa. Mielestäni tutkimuksen tulokset vastasivat kaikkiin näihin tutkimusongelmiini. Tuloksia voidaan pitää luotettavina, koska samoja seikkoja esiintyi useissa vastauksista. Kuitenkaan ei voida olla täysin varmoja siitä, ovatko kaikki vastaajista olleet rehellisiä vastatessaan kyselyyn. Tulokset olivat myös hyvin samansuuntaisia kuin aiemmin tehdyssä Bergamon yliopiston tekemässä tutkimuksessa.

Tutkimuksen tuloksista voidaan päätellä, että kodinvaihto on suosittua seuraavista syistä:

- Se on taloudellisesti kannattavaa ja antaa siksi mahdollisuuden matkustaa useammin.
- Se antaa hotellimajoitusta paremman mahdollisuuden tutustua paikallisten elämään ja kulttuuriin.
- Se on hotellimajoitusta mukavampi ja helpompi vaihtoehto perheen kanssa matkustaville.
- Sen ansiosta matkailija tuntee olevansa osa paikallista yhteisöä.

Kodinvaihto antaa mahdollisuuden entistä yksilöidymmään ja persoonallisempaan matkailukokemukseen. Myös Bergamon yliopiston tekemässä tutkimuksessa kävi ilmi, että suurin motiivi kodinvaihtoon on taloudellisuus. Muita molemmissa tutkimuksissa esille nousseita motivaatiotekijöitä olivat mahdollisuus matkustaa useammin ja mahdollisuus autenttiseen ja kulttuuriseen kokemukseen kodinvaihdon avulla.

Tyypillinen kodinvaihtaja ei ole nuori budjettimatkaaja, kuten monet voisivat kuvitella. Tutkimukseeni vastanneista useimmat olivat suurimmaksi osaksi noin 40 – 60-vuotiaita, työssäkäyviä ja perheellisiä ihmisiä, jotka matkustavat perheen kanssa. Sama kävi ilmi myös Bergamon yliopiston tekemässä tutkimuksessa. Useimmin kodinvaihtajat olivat ammatiltaan opettajia tai professoreja. Tämä on mielenkiintoista, koska kodinvaihto sai alkunsa opettajien keskuudessa. Molemmissa tutkimuksissa kävi myös ilmi, että kodinvaihtajat ovat useimmiten kiinnostuneita kulttuurista. Ympäristöystävällisten arvojen kannattaminen ei kuitenkaan tullut esille yhtä huomattavasti. Omassa tutkimuksessani vastaajista 51,5 % piti ympäristöystävällisyyttä tärkeänä arvona matkustaessaan. Vastaajista 15,2 % ei pitänyt ympäristöystävällisyyttä tärkeänä. Bergamon yliopiston tutkimuksen mukaan yli kaksi kolmasosaa vastaajista piti ympäristöystävällisyyttä tärkeänä arvona.

Tuloksista kävi myös ilmi, että kodinvaihtoa pidetään yleisesti luotettavana ja että se perustuu yhteiseen luottamiseen ja kunnioitukseen yhteisön sisällä. Luottamusongelmia näkyi kyselyn vastauksissa vain vähän. Myös haittoja ilmeni vähän kodinvaihdon hyötyihin nähden. Haittoja, joita tuli useimmin esille, olivat oman ja toisen kodin siivous ja se, että vaihdon järjestely ja kumppanin löytäminen vievät usein aikaa sekä kohteen valinta on usein rajallinen. Kodinvaihto nousi yleisesti paremmaksi vaihtoehdoksi kuin hotelli, koska se on halvempaa, persoonallisempaa, mukavampaa ja antaa enemmän vapautta. Kodinvaihto antaa enemmän tilaa tehdä asioita, ja se on helpompaa ja rentouttavampaa varsinkin lasten kanssa matkustaessa.

Tutkin kodinvaihtoilmion kehittymistä myös sosiaalisessa mediassa seuraamalla kodinvaihtajien omia kertomuksia kodinvaihtosivustoilla. HomeExchange-sivuston *member stories* -osiosta keräämäni kertomukset sisälsivät samoja seikkoja, joita ilmeni myös tutkimukseni tuloksissa. Myös näistä henkilökohtaisista kertomuksista kävi ilmi, että kodinvaihto on taloudellista ja antaa mahdollisuuden tutustua uusiin ihmisiin sekä antaa mahdollisuuden matkustaa yhä useammin. Kodinvaihtajien kokemuksia lukiessani tein havaintoja siitä, kuinka suuresti kodinvaihto on esillä sosiaalisessa mediassa. Eri sivustoja on olemassa jo paljon ja kodinvaihtajien kokemuksia löytyy paljon useilta eri sivustoilta, mikä kertoo siitä, että ilmiö kehittyy kovaa vauhtia. Tutkimuksessani kävi myös ilmi, että useimmat vastaajista olivat kuulleet kodinvaihdosta joltain toiselta kodinvaihtajalta tai mediasta. Tästä voidaan myös päätellä, että kodinvaihtoilmio on kasvamassa, koska se on ollut paljon esillä mediassa.

6.2 Tutkimuksen arviointi

Valitsin aiheeksi kodinvaihdon, koska aihe kiinnosti minua ja oli hyvin ajankohtainen. Olen itsekin ajatellut voivani kokeilla joskus kodinvaihtoa, joten minusta oli mielenkiintoista syventyä aiheeseen enemmän ja tehdä siitä opinnäytetyö.

Mielestäni tutkimus oli onnistunut, koska sain suhteellisen paljon vastauksia ja niistä pystyy jo tekemään johtopäätöksiä vertaamalla aiemmin tehtyyn tutkimukseen. Vastauksissa toistui paljon samoja seikkoja, joista pystyi tekemään johtopäätöksiä siitä, miksi kodinvaihto on niin suosittua. Kyselyn tulokset vastasivat tavoitteitani. Osaan vastauksista oli selvästi käytetty aikaa ja mietitty vastauksia huolellisesti, kun taas osaan kysymyksistä oli vastattu vain yhdellä sanalla. Parantamisen varaa minulla tosin olisi voinut olla kyselyn kysymysten asettelussa. Sain palautetta eräältä kyselyyn vastanneelta, että kysymykset olisi voinut esittää järkevämmin. Esimerkiksi kysymyksiä 3 ja 4 olisi voinut muokata hieman, koska niihin tuli usein samoja vastauksia eikä 4:nteen kysymykseen ollut yleensä lisättävää, koska monet olivat kertoneet

kodinvaihdon hyödyistä jo kysymyksessä 3. Kodinvaihtoilmion kehittymiseen sosiaalisessa mediassa en myöskään saanut mielestäni tarpeeksi kattavaa vastausta. Olisin voinut tutkia tätä vielä hieman enemmän. Tärkeintä kuitenkin mielestäni on, että löysin vastauksen päätutkimusongelmaan: miksi kodinvaihto on niin suosittua. Sain myös kuvan siitä, millainen on kodinvaihtajan tyypillinen profiili ja mitkä ovat kodinvaihtajan motiivit kodinvaihtoon.

Opinnäytetyön tekeminen oli mielestäni sopivan haastavaa. Opinnäytetyöprosessi on melko aikavievää, joten oli hyvä, että olin varannut siihen tarpeeksi aikaa. Mielestäni opin paljon prosessin aikana. Opin muun muassa enemmän tutkimuksen tekemisestä ja oikean aineiston etsimisestä. Opin käyttämään paremmin Nelliportaalia ja etsimään aineistoa eri tietokannoista. Huomasin, kuinka haastavaa oikean aineiston löytäminen oikeastaan on, koska siihen meni paljon aikaa. Haastavaa oli myös se, ettei itse kodinvaihdosta vielä ole olemassa paljoa teoretietoa. Opinnäytetyötä tehdessäni mieleeni tuli, että olisin voinut keskittyä vielä enemmän kodinvaihtajaan itseensä eli tarkastelemaan kodinvaihtajan profiilia vielä tarkemmin. Kodinvaihtajista suurin osa on kouluttautuneita, tuloiltaan keskiluokkaan kuuluvia. Olisin voinut vielä lisätä kysymyksen koulutukseen liittyen. Tulevaisuudessa olisi myös mielenkiintoista tietää enemmän kodinvaihtajien suhteista keskenään. Onko kodinvaihdon avulla kenties muodostunut pysyviä ystävyysuhteita?

Kuviot

Kuvio 1. Opinnäytetyön rakennekaavio, s.7

Kuvio 2. Vapaaehtoisen matkailun käsitteellinen malli (Wearing 2001), s.10

Kuvio 3. Matkailukokemuksen käsitteellinen malli (Morgan, Lugosi & Ritchie 2010), s.12

Kuvio 4. Kodinvaihtajien ikä, s.27

Kuvio 5. Kodinvaihtajien ammatit, s.28

Kuvio 6. Kodinvaihtajien matkustustapa, s.29

Kuvio 7. Kodinvaihtajien aikaisemmat vaihdot, s.30

Taulukot

Taulukko 1. Kodinvaihtotyypit, s.29

Taulukko 2. Kodinvaihdon hyödyt, haitat, luotettavuus ja vertailu hotellimajoittumiseen, s.32

Lähteet

Alasuutari P. 1993. Laadullinen tutkimus. Tampere: Vastapaino

Arente H. & Kiiski V. 2005. Tourist identity expression through postmodern consumption – A focus on the home-exchange phenomenon. Göteborg University. Tourism and hospitality management master thesis.

Davidson R. 1992. Travel and tourism in Europe. Second edition. New York: Addison Wesley Longman Limited.

Eskola J. & Suoranta J. 1998. Johdatus laadulliseen tutkimukseen. Jyväskylä: Gummerus Kirjapaino Oy

ExchangeZones 2013. Home exchange in Europe.
<http://www.exchangezones.com/Europe-Home-Exchange.htm> Luettu 13.11.2013

FindTheBest 2014. Compare Home Exchange websites.
<http://home-exchange.findthebest.com/> Luettu 30.1.2014

Forno, F. & Garibaldi, R. 2010. University of Bergamo. Between low cost and environmental concern. A research on Italian home swappers' profile and motivation, 2
http://www.academia.edu/4020561/Between_Low_Cost_and_Environmental_Concern._A_Research_on_Italian_Home_Swappers_profile_and_motivation_with_Roberta_Garibaldi Luettu 13.11.2013

Gartner C.W. & Lime W. D. 2000. Trends in outdoor recreation, leisure and tourism. New York: CABI publishing.

Gonzalo F. 2013. Can social networks contribute to responsible tourism?
<http://socialmediatoday.com/gonzogonzo/1777271/can-social-networks-contribute-responsible-tourism> Luettu 30.1.2014

Holden A. 2000. Environment and tourism. London, USA and Canada: Routledge.

HomeExchange 2013.
<https://www.homeexchange.com/en/> Luettu 13.11.2013

HomeForExchange 2014. Home exchange contract.
http://www.homeforexchange.com/sample_contract.php Luettu 30.1.2014

HomeLink 2013.
<http://www.homelink.org/> Luettu 13.11.2013

HomeLink 2013. HomeLink international history – Back to 1953.
http://www.homelink.org/nz/?page=homelink_history Luettu 13.11.2013

Intervac 2013.
<http://blog.intervac-homeexchange.com/our-history/> Luettu 13.11.2013

Investopedia 2013. Dictionary: House Swap.
<http://www.investopedia.com/terms/h/house-swap.asp> Luettu 13.11.2013

Laadullisen aineiston analyysi ja tulkinta 2013. Kajaanin ammattikorkeakoulu.
<http://www.kamk.fi/opari/Opinnaytetyopakki/Teoreettinen-materiaali/Tukimateriaali/Laadullisen-analyysi-ja-tulkinta> Luettu 13.11.2013

Molz G. J. 2013. Social networking technologies and the moral economy of alternative tourism: The case of couchsurfing.org. College of the Holy Cross: department of sociology and anthropology. Annals of tourism research 43, 210-230. Great Britain: Elsevier Ltd.

Morgan M., Lugosi P. & Ritchie B. J.R. 2010. The tourism and leisure experience: Consumer and managerial perspectives. Great Britain: MPG Books Group Ltd.

Mustonen P. 2006. Postmodern tourism – alternative approaches. Turku: Turku School of Economics.

Pitkäranta A. 2010. Laadullisen tutkimuksen tekijälle. Satakunnan ammattikorkeakoulu.

PR newswire 2014. HomeExchange.com reveals home swapping travel surge in popularity.
<http://www.prnewswire.com/news-releases/homeexchange-com-reveals-home-swapping-travel-surge-in-popularity-225790381.html> Luettu 30.1.2014

Salmenkivi S. & Nyman N. 2007. Yhteisöllinen media ja muuttuva markkinointi 2.0. Helsinki: Karisto Oy

Smith L. V. & Eadington R. W. 1992. Tourism alternatives: Potentials and problems in the development of tourism. United States of America: International Academy for the Study of Tourism
http://www.google.fi/books?hl=fi&lr=&id=h2adogyK8O8C&oi=fnd&pg=PA31&dq=alternative+tourism&ots=U8NLG-NSJ9&sig=WO0GQsvgaGqmxzD4lliFroaQkOw&redir_esc=y#v=onepage&q=alternative%20tourism&f=false Luettu 30.1.2014

Tutkimuksen toteuttaminen 2014. Koppa. Jyväskylän yliopisto.
<https://koppa.jyu.fi/avoimet/hum/menetelmapolkuja/tutkimusprosessi/tutkimuksen-toteuttaminen> Luettu 24.3.2014

University of Bergamo 2013. My house is yours: a worldwide study on home exchanger's profiles and motivations.

http://homeexchange.s3.amazonaws.com/affinities/1/pdf/homeexchange_bergamo_study_2013_EN.pdf Luettu 13.11.2013

Urry J. 1990. The tourist gaze. London: SAGE Publications Ltd.

Virsta - virtual statistics 2013. Laadullisen ja määrällisen tutkimuksen erot.

<http://www.stat.fi/virsta/tkeruu/01/07/> Luettu 14.11.2013

Wearing S. 2001. Volunteer tourism: Experiences that make a difference. New York: CABI publishing.

Xiang Z. & Gretzel U. 2010. Role of social media in online travel information search. Tourism management 31,179-188.

Yeoman I. 2008. Tomorrow's tourist: scenarios & trends. Hungary: Elsevier Ltd

Åström-Kupsanen M. & Olotila-toimitus. 2013. Kodinvaihdossa luottamus on tärkeää.

<http://olotila.yle.fi/koti/kodinvaihdossa-luottamus-tarkeaa> Luettu 30.4.2014

KYSELYN RAKENNE

Hello!

My name is Ella and I am a 22 years old student from Finland. I am studying tourism in Saimaa University of Applied Sciences and I am a member of Intervac. I am doing my thesis about the home exchange phenomenon. I am studying why home exchange is so popular nowadays and will it continue its growth in the future. Finnish representative of Intervac gave me her permission to send these inquiries to home exchangers.

I would be really thankful if you could spend couple of minutes answering these following questions. It would help me a lot doing my project. Any personal information is not published by this study.

1. How old are you?
2. Do you usually travel alone or with partner/family?
3. Where did you get the idea to start to exchange homes? What are the reasons why you exchange homes?
4. What are the pros and cons in home exchange?
5. How trustworthy is home exchange?
6. How interested you are in culture heritage while travelling?
7. How important you consider environmentally friendly tourism?
8. Why you prefer to exchange homes rather than stay in a hotel when you're on a holiday?
9. How satisfied have you been to your exchanges?